

R.N.I. No. 14593/1957

પગદાંડી

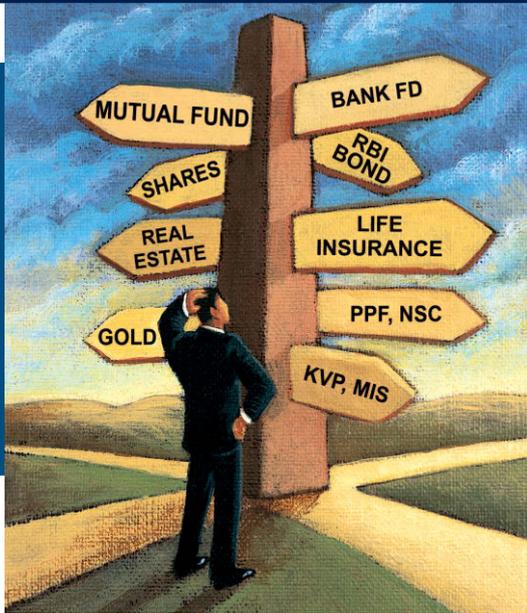
PAGDANDI

તંત્રીઓ : અશ્વિન માલદે * ચંદ્રકાન્ત નંદુ * સંજય છેડા

VOL.66 ISSUE NO. 09 - DECEMBER 2023 - 60 PAGES - RS. 15/-

Shree Kutchi Visha Oswal Seva Samaj
C.V.O.D., Jain Mahajanwadi, 3rd Floor, 99-101, Keshavji Naik Road, Chinchbunder, MUMBAI - 400 009.
Phone : 23714674 / 2377 3032 - E-mail : pagdandi@kvoss.org

WE NAVIGATE
YOUR FINANCIAL ADVENTURE
& ENSURE YOU
A SMOOTH JOURNEY OF LIFE
FROM WHERE YOU ARE
TO WHERE YOU WANT TO BE

A COMPLETE TOUR OF THE FINANCIAL WORLD

We are truly a one stop-shop for all your
Investment & Insurance and other allied services:

- Mutual Fund Distributors
- Company FD, NCD, Bond, RBI Bond, Capital Gain Bond, Perpetual Bond
- P2P Loans
- Sovereign Gold Bond
- Will Writing and Estate and Succession Planning
- Life Insurance (Through business associates of LIC of India, HDFC Life, Birla Sun Life Insurance)

We are your Map for Financial Freedom

Registered Office:

Gada & Haria Pvt Ltd

(formerly known as Gada & Haria Financial Planners Pvt Ltd)

5, Framroz Court, 2nd floor, Dada Saheb Phalke Road,

Dadar (CR), Mumbai-400014.

Tel: 40794141

CA Dilip Haria

Village: Bada

98202 96135

dhharia@gmail.com

CA, CFP Rajesh Gada

Village: Bada

98676 23250

rajesh@gadaharia.com

CA Vipul Bheda

Village: Samaghoga

98202 22750

vipul@gadaharia.com

Vikas Vira

Village: Nagalpur

98205 20268

vikas@gadaharia.com

સમાજના સર્વાંગી વિકાસ માટે સતત કાર્યરત

શ્રી કચ્છી વિશા ઓસવાળ સેવા સમાજ

શ્રી ક.વિ.ઓ.દેરાવાસી જૈન મહાજનવાડી, ત્રીજે માળે, ૯૯-૧૦૧, કેશવજી નાયક રોડ ચીંચબંદર, મુંબઈ - ૪૦૦૦૦૯

૨૩૭૧૪૬૭૪, ૨૩૭૭૩૦૩૨, ૨૩૭૧૫૦૫૦, ૨૩૭૧૫૧૫૧, ૪૦૧૬૪૩૪૩ / + Email : ksevasamaj@gmail.com + Webssite : www.kvoss.org

શ્રી ક.વિ.ઓ. સેવા સમાજનું માસિક મુખપત્ર

પગદંડી

- છેલ્લા સાત દાયકાથી ક.વિ.ઓ.સમાજને નવા વિચારબીજ આપનાર
- ક.વિ.ઓ. સમાજની સાંસ્કૃતિક ધરોહરને જાળવવા સદા પ્રયત્નશીલ
- ક.વિ.ઓ. સમાજની જાગૃતિના પ્રતિક સમાન

હવે પગદંડીનું લવાજમ ભરવું એકદમ સરળ. નીચે આપેલ ક્યુઆર કોડને સ્કેન કરો અથવા લિન્ક પર ક્લિક કરી આપની વિગત ભરો.

cutt.ly/pagdandi

પગદંડીનું દસ વર્ષનું લવાજમ માત્ર રૂ.૧૦૦૦/-

પંચવાર્ષિક લવાજમ રૂ.૬૦૦/-

પગદંડી કાર્યાલય ખાતે સેવા સમાજનાં સરનામે સ્વીકારાશે.

આપનું એડ્રેસ બદલાયું તો આપના પગદંડી મેમ્બરશીપ નંબર સાથે જૂના અને નવા એડ્રેસની વિગત pagdandi@kvoss.org પર મોકલવા વિનંતી જેથી પગદંડીના અંક, આપને વિના વિક્ષેપ મળતા રહે.

લિ. પગદંડી તંત્રીઓ / ક.વિ.ઓ.સેવા સમાજ પરિવાર

પગદંડી

ડિસેમ્બર ૨૦૨૩

અનુક્રમણિકા

લેખ	લેખક	પાના નં
તંત્રી સ્થાનેથી		
વિવેકબુદ્ધિ વાપરીએ.....	અશ્વિન માલદે.....	૫
પ્રમુખશ્રીની કલમે	ડૉ. ચંદ્રકાંત નાનજી લાલન.....	૯
પગ મેં ભમરી.....	લીલાધર માણેક ગડા	૧૪
મારા જન્મદિવસની અનોખી ભેટ		
લોહીનાં આંસુ (નવલકથા)	વિશ્રામ એમ. ગઢવી	૧૯
પ્રકરણ ૬ - નિયત તેવી બરકત		
ભગવાન બુદ્ધ પરિપથ	જ્યોતિ જેવત મોતા.....	૨૫
(૧૩) દરિદ્રનારાયણોની નિશ્રામાં		
ઘર એ પહેલી પાઠશાળા છે 'સંસ્કારોની'.....	હેમા વીરા	૩૦
Dr. Jayant Gala - Anaesthesiologist.....	Dr. Amit Ghatalia / Dr. Hiren Furia	૩૩
ડૉ. સીમા તરલ ગાલા!	પ્રસ્તુતિ : વસંત શાહ કચ્છ કેસરી	૩૬
જાગો પેરેન્ટ્સ જાગો.....	ભાવિની મનિષ લોડાયા	૩૮
સાહિત્ય અમૃત	આલેખન : ચંદ્રકાન્ત નંદુ	૪૦
પ્રતિભાવ - પ્રતિસાદ		
પગદંડીનો ઓક્ટોબર અંક- પગમેં ભમરી - ચરણ રૂકે છે ત્યારે.....	જયંત ગણશી જાગાણી	૪૫
કામણાગારો - કડિયો ઘ્રો - મગરોનું ઘર	જયંતી વાલજી ગોગરી.....	૪૬
સંતાનની વૃદ્ધિથી સમાજની સમૃદ્ધિ સ્કીમને અભિનંદન	હીરાલાલ વી. ઉનડોઠવાળા.....	૪૭
પગદંડીને પત્ર	જયંતી વાલજી ગોગરી.....	૪૮
ઉર્મિલહર.....	સંપાદન : વિશન નાગડા.....	૫૦
સેવા સમાજ અપડેટ - સપ્ટેમ્બર-ઓક્ટોબર ૨૩	૫૪
સાંત્વન.....	૫૬
મુખપૃષ્ઠ ચિત્ર અને માહિતી.....	કિરણ વિસરિયા.....	૧૩

પગદંડી કાર્યાલાય ફોન - ૨૩૭૧ ૪૬૭૪ ટેલી ફેક્સ - ૨૩૭૭ ૩૦૩૨

Printed and Published by Aswin Popatlal Malde on behalf of K.V.O. Seva Samaj. Printed at Meghart Colour Crafters, 42, Ideal Indl. Estate Mathuradas Mill Compound, Senapati Bapat Marg, Lower Parel, Mumbai -400013. and published from Shri Kutchhi Visa Oswal Seva Samj, C.V.O.D. Jain Mahajanwadi, 3rd Floor, 99/101, Keshavji Naik Road, Chinch Bunder, Mumbai -400009. Editor : Aswin Popatlal Malde

Gala Caterers
FINEST IN FOOD INDUSTRY
SINCE 1977

“આજે લગ્નમાં શું જમવાનું હશે ?”
એ ઉત્સુકતાનો અંત આવે
જ્યારે મહેમાન
ગાલા કેટરર્સ નો ટેગ જોયે
“જે હશે બધુ ભાવતું જ હશે !”

અમે કાઠીયાવાડી, ગુજરાતી, કચ્છી, પંજાબી, સાઉથ ઈન્ડિયન તેમજ કોન્ટીનેન્ટલમાં
થાઈ, મેક્સીકન, ઈટાલીયન અને ચાયનીઝ, ખ્યોર વેજેટેરીયન વાનગીઓ પિરસીએ છીએ.

આજકાલનો નવો ટ્રેન્ડ
ડેસ્ટીનેશન વેડિંગ

આપના પ્રસંગોને બનાવો યાદગાર.
૨૦૦ થી ૨૫૦૦ કેપેસિટીના ભારતનાં કોઈપણ સ્થળે
હોટેલ, રિસોર્ટ, તથા ક્ષત્રભમાં સંગીત સંઘ્વા, મહેંદી
રસમ, સમુર્તા, લગ્ન, રીસીપ્શન એરેંજ કરી,
વિવિધ વાનગી પિરસી પ્રસંગને યાદગાર બનાવશું

**કાર્પોરેટર સેમીનાર,
એક્ઝીબીશન માટે**

૧૦,૦૦૦ થી વધુ મેહમાનોને
કેટરીંગ સર્વિસ આપવા સક્ષમ

Some of our Corporate Clients:
RELIANCE INDUSTRIES LTD, PARLE AGRO PVT.LTD
THE PHOENIX MILLS LTD., ACHARYA PRODUCTS
CAMBRIDGE SHIRTS, GODAVARI PAINTS MAYKA GROUP,
JUST IN TIME, GANGAR EYENATION ETC.

Gala Caterers

FINEST IN FOOD INDUSTRY
SINCE 1977

પ્રવીણ ગાલા :
9892183338

૫, નટરાજ બિલ્ડિંગ, લક્ષ્મી નારાયણ હેન, મહુંગા (સે.ટેલ્કો), મુંબઈ-૧૬. ફોન: ૨૪૦૨ ૫૩૧૬, ૨૪૦૧ ૩૫૪૦
E: galacaterers@gmail.com, W: www.galacaterers.in

Google f Google Plus

અતુલ ગાલા : 9322221205 • રાજેશ ગાલા : 9820032010 • નિમેશ ગાલા : 9322226085
રોહિત ગાલા : 9820099251 • સિરાગ ગાલા : 9702029280 • જયમેશ છેડા : 9819818170

તંત્રીર-થાનેથી

વિવેકબુદ્ધિ વાપરીએ

હમણાં ૫૦ ઓવરની વર્લ્ડ કપ ક્રિકેટ ટૂર્નામેન્ટ ભારતમાં રમાઈ ગઈ.

આપણે લગાતાર દસ મેચો જીતી દબદબાભેર ફાઈનલમાં પ્રવેશ કર્યો.

જીતનો ખ્યાલો જાણે આપણા હોઠે હતો.

પરંતુ કોણ જાણે કેમ એ દિવસે આપણો દબદબો ચાલ્યો નહીં અને આપણે ફાઈનલમાં હારી ગયા.

ભારતભરમાં જાણે સોપો પડી ગયો.

નહીં, આજે હાર-જીતની વાત નથી કરવી.

એનાં કારણોનું પૃથક્કરણ પણ નથી કરવું.

હાર અને જીત કોઈ પણ રમતનો અવિભાજ્ય અંગ છે.

આજે વાત કરવી છે આ સંપૂર્ણ વર્લ્ડ કપ દરમ્યાન ઊભા થયેલ ઉન્માદની, Euphoria ની, કદાચ ઘેલછાની.

શું એ સ્વયંસ્ફૂરિત હતું કે ઊભું કરાયેલ હતું.

પ્રિન્ટ મીડિયા, ઈલેક્ટ્રોનિક મીડિયા કે સોશિયલ મીડિયા, F.M. ચેનલ કે ટી.વી.ની ચેનલો.

સંપૂર્ણપણે વર્લ્ડકપમય.

જાણે આ વર્લ્ડ કપ સિવાય બીજું કંઈ છે જ નહીં.

દરેક માધ્યમથી ચારેકોર વર્લ્ડ કપ અને ફક્ત વર્લ્ડ કપ અને કદાચ આવું કરવામાં બધાના સ્થાપિત હિતો હતાં.

BCCI અને ICCના તો ખરા જ.

મીડિયા ને Viewership માટે,
અને આ Viewership થકી મળનારી જાહેરાતો માટે,
અને આ જાહેરાતો માટે ક્રિકેટરોને વિશિષ્ટ મોડેલ તરીકે સ્થાપિત કરવા માટે,
બધાની બ્રાન્ડ વેલ્યુ બનાવવા માટે,
ક્રિકેટરો ગુટકા અને DREAM-11 જેવી જાહેરાતોમાં તો આવતા જ હતા.
પરંતુ તેઓ દરેક ચીજની જાહેરાતમાં છવાઈ ગયા.
ક્યારેક એવું લાગે કે એમનો રસ સારી રમત રમી, મેચ જીતવામાં વધુ હતો
કે Endorsement મેળવવામાં વધુ?
શું આપણે ભોળા ભાવે એમાં દોરવાઈ ગયા.
વર્લ્ડ કપ ક્રિકેટ હોય અને તે પણ ભારતમાં જ તો
તો આપણે સૌ એમાં રસ લેતા થઈએ એ યથાયોગ્ય હતું.
શું આ ઉન્માદ, ક્યાંક વધુ પડતો તો ન થઈ ગયો.
આ એવો કેવો પ્રસંગ હતો.
ભારત, પાકિસ્તાન, બાંગ્લાદેશ, શ્રીલંકા અને અફઘાનિસ્તાન છોડી દો તો દુનિયાના કેટલા
દેશ આ વર્લ્ડકપમાં ભાગ લઈ રહ્યા હતા.
અને આપણે જાણે દુનિયા જીતવા નીકળ્યા હતા.
આપણે મોંઘા ભાવની ટિકિટો ખર્ચી મેંચ નિહાળવાનો પ્રયત્ન કરતા હતા અને એ શક્ય ન
હોય તો મેંચ ખાસ કરીને ભારતની મેંચ વખતે ટી.વી. સામે બેસી રહેવાનું.
ભારત-પાકિસ્તાનની મેંચ અને ફાઈનલ વખતે તો જાણે કફરું લાગી ગયો.
ક્રિકેટ માટેનું આપણું ગાંડપણ જાણીતું છે.
પછી એ વર્લ્ડકપ હોય કે IPL હોય.
જાણે બધા આપણને એક નશામાં રાખવા પ્રયત્નશીલ છે.
બધાને પોતપોતાનો સ્વાર્થ છે.

આપણે આવી જ બાબતોમાં રચ્યા-પચ્યા રહીએ.

અને આપણને સ્પર્શતી અન્ય દરેક બાબતોને નજરઅંદાજ કરતા રહીએ.

અને આવું ફક્ત ક્રિકેટ માટે જ નથી.

આવું આપણા દરેક ઉત્સવ માટે છે.

હોળી હોય, દીવાળી હોય કે નવરાત્રિ હોય,

આવું જ આપણા ધાર્મિક સમારંભો માટે હોય,

કોઈ પણ ધર્મના, હિંદુ, મુસ્લિમ કે જૈન,

ધાર્મિક કટ્ટરતા વધતી જાય છે.

આજે આપણા પણ ધાર્મિક સમારંભો કેટકેટલા વધી ગયા છે,

કેટકેટલા નવાનવા ઉપાલંભો સાધુ-ભગવંતો લઈ આવે છે.

અને આવું જ રાજકીય પ્રચાર માટે હોય. ચૂંટણીઓ જીતવા માટે હોય.

શું આપણે આવી બધી જ બાબતોમાં ઘેટાની માફક દોરવાઈ જઈએ છીએ.

શું આપણે આવી દરેક બાબતને વિવેકબુદ્ધિથી મૂલવી યથાયોગ્ય ન્યાય ન માપી શકીએ.

ક્યાંક વિચાર કરવાનું જરૂરી નથી લાગતું ?

આજે ભારત દેશની દુનિયામાં માંગ છે.

પ્રગતિશીલ દેશોની મોટીમોટી કંપનીઓ ભારતમાં નિવેશ કરવા ઈચ્છી રહી છે.

અન્ય કારણો જે હોય તે

- આપણે વિદેશી કંપની માટે આપતિ દ્વાર ખોલી નાખ્યાં છે.

- આ બધી વિદેશી કંપનીઓને આપણી ૧૪૦ કરોડની વસતિ અને એની ખરીદશક્તિ દેખાય છે.

અને આ ખરીદશક્તિ વધારવા અને સામાન્ય જન તે ખર્ચ કરતો કરવા માનસિકતા બદલવી જરૂરી છે.

અને સતત ખર્ચ કરવાની વૃત્તિ કેળવવી જરૂરી છે.

અને એ માટે સતત ઉત્સવનું વાતાવરણ રાખવું જરૂરી છે.

સમયસમયે આવાં ગતકડાં પણ જરૂરી છે.

ALL IS WELL - બધું જ બરાબર છે.

ખર્ચ કરો, ફક્ત ખર્ચ કરો.

જરૂરી ચીજ માટે તો ખરું જ, પણ બિનજરૂરી ચીજો માટે પણ

પૈસા નથી?

ક્રેડિટ કાર્ડ લો, એક નહીં બે-ચાર લો.

પર્સનલ લોન લો.

અને પછી એના હપ્તા ભરતા રહો હર મહિને.

પહેલા આપણે ખર્ચ કરીએ છીએ અને પછી EMI વ્યાજ સાથે ભરીએ છીએ.

શું હવે આપણને બચત અને રોકાણ જરૂરી નથી લાગતાં.

પહેલાં આની અસર શહેરોમાં હતી, ઉચ્ચ મધ્યમ વર્ગમાં હતી.

હવે ગામડાંમાં, મધ્યમ વર્ગમાં અને જનસામાન્યમાં પણ.

૨૦૦૮માં Lehman Brosના ઉઠમણાની વિશ્વવ્યાપી અસરોથી આપ વાકેફ હશો જ.

એની શરૂઆત પણ લોન અને લોન ઉપર લોન અને પછી ચૂકવવાની અસમર્થતાથી થઈ.

એક વખત બેંકમાંથી લોન લેવા દસ ધક્કા ખાવા પડતા.

હવે લોન આપવા દસ ફોન આવે છે.

ઊંડાણથી વિચારવું જરૂરી છે.

લાંબા ગાળાની અસરોને જાણવી જરૂરી છે.

વિવેકબુદ્ધિ વાપરવી જરૂરી છે.

ગાડરિયા પ્રવાહમાં સામેલ ન થઈ પોતાનો ચીલો ચીતરવાની જરૂર છે.

-અશ્વિન માલદે

કચ્છ-ભુજપુર

પ્રમુખશ્રીની કલમે

ડૉ. ચંદ્રકાંત નાનજી લાલન

વિચારકણિકા

અજ્ઞાનનાં અંધકાર દૂર કરી પ્રકાશના દીવડા પ્રગટાવવાનું પર્વ એટલે દિવાળી. આનંદ અને ઉલ્લાસ સાથે ઊજવાતા આ પર્વનું મહત્ત્વ ભારતીય સંસ્કૃતિ માટે અદકેરું છે. દિવાળીના પર્વની ઉજવણી વિષે આપણે ત્યાં ઘણીબધી માન્યતાઓ પ્રવર્તે છે અને ઘણુંબધું આધ્યાત્મિક સત્ય પણ રહેલું છે.

ભક્તિ-આનંદ-ઉત્સાહનો ત્રિવેણીસંગમ સાથેનો તહેવાર આપણા જીવનમાં પ્રકાશમય દૃષ્ટિકોણ સાથેનું જીવન વધુ ઉલ્લાસમય બનાવે એવી પ્રાર્થના.

આપણા વડીલો તરફથી પ્રાપ્ત થયેલ સામાજિક, ધાર્મિક સંસ્કારવારસાને આગળ ધપાવી આવનાર વર્ષમાં આપણા સમાજને વધુ સંસ્કારમય બનાવીને સમાજને ગૌરવ પ્રદાન કરીએ. શ્રી ક.વી.ઓ. સેવા સમાજ છેલ્લાં ૭૫ વર્ષથી પોતાની સામાજિક - શૈક્ષણિક પ્રવૃત્તિઓ જ્ઞાતિજનોની સુખાકારી માટે કરતું આવેલ છે. આગામી વરસમાં અમારા સાતત્યભરા પ્રયત્નોમાં આપ સર્વેનો જનપ્રતિસાદ સાંપડશે એવી અખૂટ શ્રદ્ધા છે. સમાજ વિકાસ માટે એક-મેકના ખભેખભા મિલાવી હજુ ઘણું આગળ વધવાનું છે.

સભ્યનિષ્ઠા સાથે સૌના વિકાસ માટે સંકલ્પબદ્ધ બનીએ. આગામી વર્ષ આપણા સૌ માટે સુખ-સમૃદ્ધિ અને તંદુરસ્તીભર્યા વીતે એવી અંતઃકરણની શુભેચ્છાઓ.

દીપોત્સ્વીના આ મંગળ અવસરે ક.વી.ઓ. પરિવારના સર્વે સભ્યો, પગદંડીના લેખકો-વાચકો અને શુભેચ્છક દાતાઓને હાર્દિક મંગળ કામના વ્યક્ત કરું છું.

મો. : ૯૩૨૨૯ ૫૫૮૮૦

શ્રી બારોઈ ક.વી.ઓ. જૈન મહાજનની ક્રાંતિકારી પહેલ

ભારતમાં જનસંખ્યામાં થતા વધારાને ધ્યાનમાં રાખી ભારત સરકાર તરફથી કુટુંબ નિયંત્રણની ઝુંબેશ દ્વારા નાનું કુટુંબ - સુખી કુટુંબની પહેલ વર્ષો પહેલાં આપણી સમક્ષ મૂકવામાં આવેલ.

હરહંમેશ ઝંઝુમતા સામાજિક સુધારાની પહેલને આપણી જ્ઞાતિએ આત્મસાત કરેલ.

અને એના લીધે આપણાં કુટુંબોમાં બાળકોની સંખ્યા ઘટતી ગયેલ અને છેલ્લાં કેટલાંક વર્ષથી કુટુંબમાં એક બાળકનો જન્મ થાય એટલે ફૂલસ્ટોપ આવી જાય છે અને છેલ્લાં આધુનિક વિચારવાળાં યુગલો બાળકો પેદા કરવામાં માનતાં નથી. સામાજિક ધ્રુવીકરણના લીધે વિભક્ત કુટુંબોની સંખ્યા વધતી જાય છે. યુવક-યુવતીઓ વધુ અભ્યાસ અથવા નોકરી માટે દુનિયાના દરેક ખૂણા સુધી જાય છે. સાથે આંતરજ્ઞાતિય લગ્નોનો વ્યાપ વધતો ગયેલ છે. મોંઘવારીના વિષયકમાં યુવાનો બીજા બાળક માટે બહુ ઉત્સાહી હોતા નથી. પતિ-પત્ની બન્ને જોબ કરતાં હોય તો બાળક-ઉછેરની જવાબદારી લેવાનું એમના માટે મુશ્કેલ બનતું જાય છે. આવાં અનેક સામાજિક-આર્થિક કારણોના લીધે આપણી વસ્તી ઘટતી જાય છે. (ભારતની વસ્તી વધતી જાય છે.) આવો દોર જો ચાલુ રહેશે તો કદાચ ૫૦-૬૦ વર્ષ પછી આપણે ખૂબ જ ચિંતાજનક સંખ્યા (લેવલ) ઉપર પહોંચી જઈશું.

વડીલ/બાળકના સમીકરણ ભયજનક લેવલ ઉપર હશે. ભવિષ્યમાં નવા લગ્ન કરેલ યુવક-યુવતીને ચાર વડીલોને સંભાળવાના હશે અને તે ખૂબ જ કપરું કામ હશે. વૃદ્ધાશ્રમોની સંખ્યા વધતી જશે અને કદાચ વડીલોને એકલવાયુ જીવન જીવવું પડશે. આવા ભયજનક સામાજિક પડકારો ન આવે એ માટે વર્તમાન સમયની પ્રબળ માંગને લક્ષમાં રાખી શ્રી બારોઈ ક.વી.ઓ. મહાજન તરફથી હમ દો હમારે દો/તીનની ઝુંબેશના શ્રીગણેશ દોઢ વર્ષ પહેલા કરવામાં આવેલ. દોઢ વર્ષ પછી આ પહેલની સફળતાનું સેલિબ્રેશન રવિવાર તા. ૨૯-૧૦-૨૦૨૩ના નપુ હોલ, મુંબઈ મધ્યે કરવામાં આવેલ.

આપણા સમાજની વિવિધ સંસ્થાઓના મહાનુભાવોની હાજરીમાં આ પહેલને આગળ

વધારનાર બારોઈનાં ત્રણ દંપતિઓને વધામણાનો રૂા. ૧ લાખનો ચેક અર્પણ કરવામાં આવેલ અને બીજા સંતાનના જન્મદિવસ ૧૮ વર્ષ સુધી રૂા. ૫૦,૦૦૦ આપવામાં આવશે એવી જાહેરાત કરવામાં આવેલ.

સંતાનની વૃદ્ધિથી સમાજની સમૃદ્ધિ જેવા વિચારતંતુને લક્ષમાં રાખી શ્રી બારોઈ ક.વી.ઓ. મહાજનની આ કાંતિકારી પહેલના લીધે આપણા સમગ્ર સમાજમાં એક નવી ઝુંબેશ શરૂ થઈ છે. સમાજનો બહોળો હકારાત્મક પ્રતિસાદ પણ મળેલ છે. સમાજની મોભી સંસ્થાઓ તરફથી વિશેષ આર્થિક સહયોગ પણ આ દંપતીઓને આપવામાં આવશે એવી જાહેરાત થયેલ છે.

આ ઐતિહાસિક કાંતિકારી પગલું સમાજને નવો માર્ગ કંડારવામાં આંગળી ચીંધશે એવી આશા સાથે.

- ડૉ. ચંદ્રકાંત લાલન
મો.: ૯૩૨૨૯૫૫૮૮૦

મુલચંદ લાલજી એન્ડ કું.

MULCHAND LALJI & CO.

Importers & Wholesale Dealers in:

**One Side Coated Paper, Wet Strength Paper, Metallized Paper,
Glassine Paper, CCK Paper**

Admn. Office : 229/231, Perin Nariman (Bazar Gate) Street, 1st Flr., Fort, Mumbai-400001.

Phone: (+91-22) 2261 7273 • 2261 7878 • 2261 7299 • **Fax:** 2261 1207

Email : info@mulchandlalji.co • **Mobile :** +91 98201 27299

Shop & Reg. Office : 202/203, Bora Bazar Street, Near Jain Temple, Fort, Mumbai-400001.

અંબીકા બેગ હાઉસ

: ઉત્પાદક અને વિક્રેતા :

સર્વ પ્રકારની લેડીઝ બેગ્સ, સ્કૂલ બેગ્સ,
મની પર્સાસ અને કોમ્પલીમેન્ટરી આઈટમ્સ

૩૨૧, અબ્દુલ રહેમાન સ્ટ્રીટ, કોફ્ટ માર્કેટ પાસે, મુંબઈ-૪૦૦૦૦૩.
ફોન : ઓફિસ : ૨૩૪૩ ૫૪૨૬, ૨૩૪૩ ૮૪૬૪ • ફેક્સ : ૫૬૩૫ ૯૦૪૪

લકી બેગ હાઉસ

૯૫, મારલેન રોડ, BST ક્વાર્ટર્સ સામે, મુંબઈ - ૪૦૦ ૦૦૮.

ટેલિફોન : ૨૩૦૨ ૧૯૪૨, ૨૩૦૨ ૧૯૪૪

www.luckybaghouse.com

રોડ ટુ હેવન Road to Heaven

પગદંડીના આ અંકના મુખપૃષ્ઠનો સુંદર ફોટો ક્યાંનો છે એ તમે કહી શકો ખરા?

બંને બાજુ બરફની સફેદ ચાદરની વચ્ચે આ સુંદર રસ્તો તમને કદાચ કાશ્મીર, હિમાચલ પ્રદેશ કે સ્વિત્ઝરલૅન્ડ જેવા કોઈક ઠંડા, ખૂબસૂરત પર્યટન સ્થળનો હોય એવું લાગશે, પણ આ ફોટો આપણા પોતાના વતન કચ્છનો છે એવું કોઈ કહે તો તમે માનશો ?

જી હા, આ રોડ ખાવડાથી ધોળાવીરા માટે તૈયાર થઈ રહેલો નવો રસ્તો છે જે પૂર્ણતાને આરે છે. ૩૦ km. લાંબા આ રસ્તાને 'રોડ ટુ હેવન' (સ્વર્ગ તરફ જતો રસ્તો) તરીકે ઓળખાય છે. ઉપર નીલું આકાશ, એક તરફ સફેદ મીઠાનું અફાટ રણ અને સાથે ખારા, છીછરા, પણ સ્વચ્છ પાણીના તળાવ ઉપર સૂર્યના પ્રકાશના કારણે બદલાતા રંગો 'રોડ ટુ હેવન' ની સફરના અર્થનો સાર્થક કરે છે, જેના ફોટાઓ છાપાં, ઈન્સ્ટાગ્રામ, ફેસબુક જેવાં સોશિયલ માધ્યમોમાં પ્રસિધ્ધ થતાની સાથે દેશ-વિદેશના સહેલાણીઓને આ રસ્તા ઉપર પ્રવાસ કરવાની ઉત્કંઠતા જગાવી છે.

ધોળાવીરા ૫૦૦૦ વર્ષ જૂની હડપ્પન સંસ્કૃતિના અસ્તિત્વનું પ્રમાણ આપતી એક

મોટી વસાહત ધરાવતી UNESCO સાઈટ છે, જે દુનિયાભરના Archeologist અને જૂના ઇતિહાસમાં રુચી ધરાવનારાઓ માટે આકર્ષણનું કેન્દ્ર છે. પહેલા ધોળાવીરા જવા માટે સામખિયારી ઉતરીને ૩-૪ કલાક પ્રવાસ કરવો પડતો, પણ આ નવો રસ્તો બન્યા પછી ભૂજથી સવારમાં નીકળી ધોળાવીરા Visit કરી સાંજે પાછા ભુજ આવી શકો છો. તેથી હવે રણોત્સવ માટે આવતા પર્યટકોની આઈટીનરીમાં ધોળાવીરાનો સમાવેશ થયો છે, ને કચ્છના ટૂરિઝમને પણ વેગ મળ્યો છે, પ્રોત્સાહન મળ્યું છે. આ રસ્તાનો સૌથી સુંદર અને અવિસ્મરણિય અનુભવ તમને ડિસેમ્બર-જાન્યુઆરી મહિનામાં થાય જ્યારે વિદેશથી હજારો માઈલની સફર કાપીને હજારોની સંખ્યામાં આપણા માનીતા મહેમાન એવા ફેલમિન્ગો (અગ્નિપંખી/સુરખાબ) આ રણપ્રદેશમાં અચૂક આવે છે. 'રોડ ટુ હેવન'ની સફરમાં ખૂબસૂરત મહેમાનોને એકદમ નજીકથી નિહાળી તમને જીવનનો અદ્ભુત લહાવો મળ્યાની અનુભૂતિ જરૂર થશે. તો ક્યારે પ્લાન કરો છો 'સ્વર્ગ લઈ જતા રસ્તા'ની સફરનો ?

ફોટો અને માહિતી :

કિરણ વિસરિયા (કોટડા રોહા)

મો.: ૯૩૨૨૨ ૩૪૮૪૭

પગ મેં સુમરી

* લીલાધર માણેક ગડા-અધા

મારા જન્મદિવસની અનોખી ભેટ

ભોજાય સર્વોદય ટ્રસ્ટના 'રજત જયંતી' વર્ષની ઉજવણી નિમિત્તે કચ્છનાં છેવાડેનાં અડધાથી વધારે અંદાજે ૫૦૦ જેટલાં ગામડાંમાં આંખોની તપાસણીનો કાર્યક્રમ "નેત્રરક્ષા અભિયાન" અષાઢી બીજ, ૨૦૧૯, જૂન ૨૦૨૩થી શરૂ થયો અને ધનતેરસ, આસો વદ તેરસ ૨૦૧૯, ૧૦ નવેમ્બર ૨૦૨૩નાં પૂરો થયો માત્ર આંકડાની દૃષ્ટિએ ૫૨૫ ગામડાં અને વાંઢોના ૧૩,૨૦૦ દરદીઓની તપાસણી થઈ છે. ૧૦,૫૦૦ દરદીઓને આંખનાં ટીપાં - મલમ આપવામાં આવ્યાં છે અને અંદાજે ૨,૯૦૦ દરદીઓને આંખનાં ઓપરેશન માટે કાર્ડ આપવામાં આવ્યાં છે, જે પૈકી ૧,૫૦૦ જેટલા ઓપરેશનો થઈ ગયાં છે અને બાકીના દરદીઓ ખેતીકામથી પરવારી ઓપરેશન માટે આવશે. આ તમામ સુવિધાઓ નિ:શુલ્ક આપવામાં આવી છે. કચ્છનાં અબડાસા, લખપત, રાપર, પચ્છમ, બશી, ખડીર, પાવરપટ્ટી, લુણા પટ્ટીનાં ગામડાં અને વાંઢોમાં આ કાર્યક્રમ દ્વારા એમને મોતિયામુક્ત કરવાનો સંકલ્પ કર્યો છે. સાથે-સાથે અન્ય ગામડાંના દરદીઓ

સ્વયં આવી ભોજાયની રતનવીર આંખની હોસ્પિટલમાં આ યોજનાનો લાભ લઈ શકે છે.

અમારી મેડિકલ ટીમ ગામડાંના દરદીઓની આંખો તપાસે છે, દવાઓ આપે છે, દરદની સમજણ આપે છે, પરંતુ એમની ચકોર આંખો નાનાં ગામ કે વાંઢમાં પ્રાથમિક જરૂરિયાતો અંગેની ઊણપો તરફ પણ ફરી વળે છે. અમારી ટીમ લખપત તાલુકાના માતાના મઢની પશ્ચિમે આવેલા મુરચબાણ તીર્થથી ચાર કિ.મી. તદ્દન. કાચે રસ્તે કલરાવાંઢ પહોંચી. કલરાવાંઢ આશરે ૨૦૦ જણની માલધારીઓની વસ્તી ધરાવતું ગામ-વાંઢ છે. સામાન્ય પણે દરેક ગામમાં આંખોની તપાસ ગામની નિશાળમાં થાય છે. એટલે મેડિકલ ટીમે શાળાના મકાન વિષે પૂછા કરી ત્યારે એક ભાઈ વાંઢથી બહાર બાવળના ઝાડ નીચે બાળકો ભણતાં હતાં ત્યાં લઈ ગયા અને કહ્યું "આ અમારી શાળા". શિક્ષકોએ જણાવ્યું કે, આ ગામમાં શાળાનું મકાન જ નથી. બન્ને શિક્ષકો ગુજરાત સરકારના શિક્ષણ વિભાગની નિમણૂક ધરાવે

છે. આ શિક્ષકો પાંચ વર્ષથી બાવળના કાંટાળા ઝાડની નીચે કંતાન પાથરી ઉપર ફાટેલી તાડપત્રી બાંધી બાળકોને ભણાવે છે. અમારી ટીમે આંખોના દરદીઓની તપાસણી કરી અને શિક્ષકો તથા ગામના આગેવાનોને બોલાવ્યા. ત્યાંથી તેઓએ ભોજાય મારો સંપર્ક કર્યો અને શિક્ષણ અંગેની હકીકતથી અમને વાકેફ કર્યા. મેં એમને બે દિવસ પછીના રવિવારે ભુજ બોલાવ્યા.

રવિવારે ક.વી.ઓ. જૈન મહાજન ભુજની ઑફિસે હું જયેશભાઈ લાલકા, અંકિતભાઈ, કલરાવાંઢના શિક્ષકો, ગામના આગેવાનો ભેગા થયા અને એમની પાસેથી સર્વ વિગતો જાણી. શિક્ષકો છેલ્લાં પાંચ વર્ષથી ફરજ પર છે. તેઓ તમામ પ્રતિકૂળતાઓ વચ્ચે શાળા ચાલુ રાખે છે. ગાંડા બાવળ અને દેશી બાવળનાં ઝાડ નીચે શાળા ચલાવવી મુશ્કેલ છે. વરસતા વરસાદમાં, ધોમધખતા તડકામાં અને ઓતરાદા ઠંડા શિયાળુ પવન વખતે શાળા કોઈ માલધારીના નાના ઝૂંપડામાં ખસેડવામાં આવે છે. તૂટેલી ખુરશીઓ અને ભાંગેલું ટેબલ શાળાનું ફર્નિચર છે. આ શિક્ષકોની નિષ્ઠાને દાદ આપવી જોઈએ જ્યારે અંતરિયાળ વિસ્તારનાં ઘણાં ગામોમાં શિક્ષકો જતા જ નથી અથવા હાજરી પુરાવી નીકળી જાય છે. ત્યારે એમણે આવી ઓપન ટુ સ્કાય શાળા ચાલુ રાખી છે. શાળાનું મકાન બને તે માટે તેઓએ સતત તાલુકા

પંચાયતની શિક્ષણ કચેરીઓ, જિલ્લા કક્ષાએ, શિક્ષણ તથા જિલ્લા પંચાયતની ઑફિસે દોડધામ કરી જૂતા ઘસી નાખ્યા છે.

અમારી ચર્ચા ચાલતી હતી તે દરમ્યાન ક.વી.ઓ. મહાજન ભુજના પ્રમુખ શ્રી જિગરભાઈ છેડા આવ્યા અને અમે એમને આ હકીકતોથી વાકેફ કર્યા. એમણે તુરત જ એ વિસ્તારના ધારાસભ્યશ્રી, શિક્ષણ અધિકારીઓનો સંપર્ક કર્યો અને ત્યારે કલરાવાંઢમાં શાળા કેમ બંધાઈ નથી તેનાં કારણો જાણવા મળ્યાં. કલરાવાંઢ ગામ સુધી પહોંચવા માટે વાહન લઈ જવું અશક્ય છે. બાંધકામનો માલસમાન લઈ જવા માટે બે થી ત્રણ ગણું વધારે ભાડું આપવું પડે છે. કડિયા, સુધાર, કારીગરો, મજૂરોને લઈ જવા પણ મુશ્કેલ છે. આવી પરિસ્થિતિમાં તમામ મજૂરીના દર મોંઘા પડે છે. પરિણામે બાંધકામનો ખર્ચ અન્ય સ્થળે બાંધકામ કરવા કરતા વધારે છે. તેથી ટેન્ડરના ભાવ સરકારે નિશ્ચિત કરેલી કિંમત કરતા વધારે હોવાથી કોન્ટ્રેક્ટરોના ભાવ ઘણા વધારે હોય છે અને ટેન્ડરો નામંજૂર થાય છે. છેલ્લાં પાંચ-છ વર્ષથી આ પ્રક્રિયા થતી રહે છે અને છેલ્લે છેલ્લે તો કોન્ટ્રેક્ટરોએ ટેન્ડર ભરવાનું છોડી દીધું છે.

આ સમસ્યાનો ઉકેલ શો? સરકારની ઘણી યોજનાઓ, બાંધકામો વગેરેમાં ખર્ચ કરોડો રૂપિયાઓના હિસાબે વધી જાય છે

અને રિવાઈઝ્ડ આકારણી કરવામાં વર્ષો નીકળી જાય છે. ભુજના ભુજોડી રેલવેસ્ટાક પર પુલની જૂનીને બદલે નવી ડિઝાઈન નક્કી થઈ ત્યારે એના બજેટની મંજૂરી મળતા દાયકો નીકળી ગયો, પરંતુ એ રકમ તો કરોડોમાં હતી, જ્યારે આ શાળાના મકાનના બાંધકામનો વધારાનો ખર્ચ બે થી અઠી લાખ રૂપિયા થાય, પરંતુ સરકારી પ્રક્રિયામાં સમય એકસરખો જ લાગે. શિક્ષણ ખાતું દર વર્ષે ટેન્ડર બહાર પાડે અને કલરાવાંઢના લોકોને જવાબ મળે કે સરકારી પ્રક્રિયા ચાલુ છે. શિક્ષકો અને ગામના આગેવાનો રજૂઆતો કરીકરીને થાક્યા છે... છેલ્લે અમને આજીજી કરી કે એક તમે અમારા ગામમાં આવો, હોનહાર બાળકોને મળો... તમારું મન પીગળી જશે... અને જયેશભાઈએ ત્રણ દિવસ પછી કલરાવાંઢની મુલાકાત લીધી અને રિપોર્ટ આપ્યો, “અધા આપણી ફરજ બને છે કે નિષ્ઠાવાન શિક્ષકોનો ઉત્સાહ ટકી રહે એ માટે આપણે કંઈક કરીએ. મારા મતે શાળાનું પાકું મકાન બાંધવાને બદલે આપણે મીઠાના અગરનાં બાળકોની શાળા બનાવીએ છીએ એવું Semi permanent બાંધકામ પંદરેક દિવસમાં તૈયાર કરી આપીએ જે દિવાળી વેકેશન દરમયાન બની જશે. બાળકો એ શાળામાં ભણે અને શાળાના પાકા મકાન માટે સરકાર સાથે તમામ રીતે તકાજો કરીએ. ભવિષ્યમાં સરકાર શાળાનું નવું મકાન બનાવી આપે ત્યારે આપણા બાંધકામનો

પ્રાર્થના ખંડ અને ઈતર પ્રવૃત્તિઓ માટે અથવા કમ્યુનિટી હૉલ તરીકે ઉપયોગ થાય”. જયેશ લાલકાની કામગીરી વિષે મેં અગાઉ પગદંડીમાં લખ્યું છે. એ મળવા જેવો, માણવા જેવો યુવાન છે. એણે કલરાવાંઢમાં ગ્રામસભા લીધી હતી ત્યારે ગ્રામ્યજનોએ શાળા માટે મજૂરી કરવાની તૈયારી પણ બતાવી હતી. જયેશભાઈના કહેવા પ્રમાણે સેમિ પરમેનન્ટ શાળાનો ખર્ચ (ફર્નિચર સાથે) રૂપિયા ત્રણેક લાખ જેટલો આવશે અને આ શાળા માટે ભોજાય સર્વોદય ટ્રસ્ટ અને કચ્છ નવનિર્માણ અભિયાન ફંડ આપશે એવું નક્કી થયું. જયેશભાઈએ હસતાં હસતાં પ્રેમથી મને જણાવ્યું કે આપનો જન્મદિવસ પાંચ દિવસ પછી આવે છે ત્યારે કલરાવાંઢની શાળાનું ખાતમુહૂર્ત કરી આપનો જન્મદિવસ મનાવશું. મેં મોબાઈલમાં હમણાંની કલરાવાંઢની આકાશની છત નીચેની બાવળના ઝાડવાળી શાળા અને મીઠાના અગરમાં બનેલી શાળાના ફોટા નાખ્યા ત્યારે મને ખબર નહોતી કે આ ફોટાઓ મને મારા જન્મદિવસની અનોખી ભેટ અપાવશે.

હું ભોજાય સર્વોદય ટ્રસ્ટની મંદબુદ્ધિનાં દીકરાઓની તાલીમ શાળા માનસ મંદિરમાં બાંકડા પર બેસી મોબાઈલમાં કલરાવાંઢની શાળાના ફોટાઓ જોતો હતો ત્યારે કુતૂહલવશ એક બાળક પણ એ ફોટા જોવા લાગ્યો. મેં રાહુલને ફોટાની વિગતો જણાવી

કહ્યું કે, આ ગામનાં બાળકો માટે શાળા નથી અને તેઓ ઝાડ નીચે ભણે છે. રાહુલે નિર્દોષભાવે મને કહ્યું કે, “આપણે ઈસ્કૂલ બાંધી દઈએ. મારો જવાબ હતો કે એ માટે પૈસા જોઈએ અને રાહુલે એના ખિસ્સામાંથી રૂ. દસની નોટ કાઢી મને આપતાં બહુ વિશ્વાસથી જણાવ્યું આ લો મારા પૈસા. મારા બાપુ આજે મને મળવા આવ્યા ત્યારે આપ્યા છે. હવે તો ઈસ્કૂલ બનશે ને”.

મેં રાહુલને બખમાં લીધો, “રાહુલ જરૂરથી નિશાળ બનશે”. માનસ મંદિરના શિક્ષકગણે આ વાત શાળાનાં બાળકોને જણાવી. તમામ બાળકોએ હોંશે હોંશે એમને માંડવીમાં “આપણી નવરાત્રિ”ના કાર્યક્રમ વખતે મળેલા ઉપહારમાંથી રૂ. દસ-દસ આપ્યા.

સાંજે હું “માનસી”માં ગયો, ત્યાં બાળકીઓને ગીતાદીદીએ કલરાવાંઢની શાળાની અને માનસ મંદિરના દીકરાઓએ આપેલી ભેટની વાત કરી. બોલકી તુલસીએ ગીતાદીદીને જણાવ્યું કે, “હું પણ ઈસ્કૂલ માટે પૈસા આપીશ” અને જોતજોતામાં બાળકીઓ તૈયાર થઈ. ગીતાએ મને સુંદર વાત કરી. “અધા માનસ અને માનસીનાં દીકરા, દીકરીઓનો રૂ. ૩૦૦/-નો ફાળો જમા થઈ ગયો છે એટલે કલરાવાંઢની શાળા માટેના કુલ ખર્ચ રૂ. ત્રણ લાખ પૈકી રૂ. ત્રણસો એટલે ૦.૦૧ ટકા રકમ આવી ગઈ

છે. હવે તમારે માત્ર ૯૯.૯૯ ટકા જ રકમ ભેગી કરવાની છે. અમને વિશ્વાસ છે કે, કલરાવાંઢનાં બાળકોની શાળા માટે હવે ફંડ જમા થઈ જશે. શરૂઆત જ સારી થઈ છે... અને મારી આંખે ઝળઝળિયાં આવ્યા આંખો ભીની થઈ ગઈ.

બીજા દિવસે હું રતનવીર આંખની હોસ્પિટલની ઓફિસમાં બેઠો હતો ત્યારે આગલી પેઢીના રાજકારણી અને ભાજપના સંનિષ્ઠ કાર્યકર, ગામ પાંચોટિયાના શ્રી શામળાભાઈ જખુભાઈ ગઢવી આંખો બતાવવા આવ્યા હતા. અમારા ડૉક્ટર સાહેબને મળી તેઓ મારી ઓફિસે આવ્યા. અમારા સંબંધો જૂના છે એટલે ભૂતકાળની વાતો કરતાં તેમણે જણાવ્યું કે, એ વખતે પ્રજાનાં કાર્યો કેટલી સરળતાથી થઈ જતાં હતાં. જે હમણાં સામાન્ય જણનું કામ કરવામાં સો વિઠ્ઠો આવે છે. એમની વાત સાંભળી મેં એમને મારો કલરાવાંઢની શાળાનો તાજો અનુભવ જણાવતાં કહ્યું કે, અમારા ટ્રસ્ટે આ શાળા બાંધવાનું નક્કી કર્યું છે. એક ક્ષણના પણ વિલંબ વિના એમણે જણાવ્યું કે, શિક્ષણના આ શુભ કાર્યમાં એમનો પરિવાર સહભાગી બનશે અને બીજા દિવસે ૭ નવેમ્બર, ૨૦૨૩ના મારા જન્મદિવસે એમણે એમના પરિવાર તરફથી રૂ. એક લાખનું અનુદાન મોકલી આપ્યું. મેં

ગીતાદીદી અને જયેશભાઈને જણાવ્યું કે, કલરાવાંઢની શાળા માટે ૩૩.૩૪ ટકા રકમ જમા થઈ ગઈ છે અને હવે માત્ર ૬૬.૬૬ ટકા રકમ ભેગી કરવાની છે.

મારા જન્મદિવસની વધાઈ માટે મારા મામાઈ ભાઈ ગામ વીઢના રમેશે ફોન કર્યો અને હંમેશ મુજબ એણે અમારા પ્રોજેક્ટો અંગે પૂછ્યું ત્યારે મેં એનો સહજ રીતે કલરાવાંઢની શાળાની વાત કહી અને બીજી ક્ષણે એણે મને ડ્રા. પચાસ હજાર આપવાનું નક્કી કર્યું... વાત આગળ ચાલી. જન્મદિવસની શુભેચ્છા આપવા મારા બે મિત્રો ગામ બારોઈના લેક્ષ કેનિયા અને ગુંદાલાના પ્રેમજી રાંભિયાએ ફોન કર્યો. સંદેશાની ફોન પર આપલે થઈ નવી પ્રવૃત્તિઓ અંગે પૂછા થઈ અને... કલરાવાંઢની ખૂટતી રકમનાં વચનો મળ્યાં અને મારે અનુદાનનો ચોપડો ઈતી શ્રી લાભ લખીને પૂરો કરવો પડ્યો... એ દિવસ જ એવો ઊગ્યો હતો કે ત્રણ લાખને બદલે ડ્રા. ત્રીસ લાખનો નિર્ધાર સરળતાથી પૂરો થઈ જાત.

પરંતુ વાત અહીં અટકી નહીં, ગામ ભુજપુરના હાલે અમેરિકા-એટલાન્ટા રહેતા શ્રી રમેશભાઈ દેઢિયા અને માયાબેન દંપતી કચ્છમાં આરોગ્ય, શિક્ષણ, જમીન સુધારણા, જળ સંચય તથા વંચિત સમુદાયો માટે કાર્યશીલ સંસ્થાઓને સારું અનુદાન આપે

છે. એટલે જ્યારેજ્યારે તેઓ ભારત આવે ત્યારે સ્વયં એ સંસ્થાઓની મુલાકાતો પણ લે છે. નવા વર્ષની શુભેચ્છાઓની આપ-લે કરતી વખતે મેં એમને પણ સહજભાવે કલરાવાંઢ શાળાની વાત કહી ત્યારે એમણે મને જણાવ્યું કે, ગુજરાત રાજ્યના શિક્ષણ સચિવ શ્રી શંકરભાઈ ચૌધરી એમના પરમ મિત્ર છે અને તેઓ આપણને આ બાબત અંગે માર્ગદર્શન અને સહકાર પણ આપશે. સરકારશ્રી પાકું મકાન બાંધી આપે અને ટેન્ડરની સરકારની અપસેટ કિંમત અને કોન્ટ્રેક્ટર રકમ વચ્ચેનો તફાવત આપણે ભરી આપીએ તો કલરાવાંઢ ગામને શાળાનું પાકું મકાન મળી રહેશે. મેં અને રમેશભાઈએ સચિવ શ્રી શંકરભાઈનો ફોન દ્વારા સંપર્ક કર્યો. હમણાં લાભપાંચમ સુધી સરકારી દફતરોમાં રજા જેવું હોવાથી ૨૦ નવેમ્બર પછી આ સબબ કાર્યવાહી થશે અને જો કાર્યવાહી આગળ વધી તો કલરાવાંઢને શાળા માટે પાકું મકાન અને ઈતર પ્રવૃત્તિઓ માટે સેમિપરમેનન્ટ મકાન મળી રહેશે અને મને જન્મદિવસની યાદગાર બમણી ભેટ મળશે.

એક સારું કામ નિષ્ઠાથી સમર્પિતભાવે હાથમાં લો તો એવાં અન્ય દસ કાર્યો કરવાની તક મળશે અને એ માટે એકસો એક રસ્તા પણ ખૂલશે.

મો.: ૯૮૭૯૫ ૦૬૦૫૯

લોહીનાં આંસુ

(નવલકથા)

* વિશ્રામ એમ. ગટવી *

ગતાંકથી આગળ...

નિયત તેવી બરકત

હવે તો કમર કસ્યે જ છૂટકો હતો. આ પતરી ન મળી એટલે આભને તો બંધ જ લાગ્યો સમજો. ઘરડાઓનો અનુભવ એમ કહેતો હતો.

ગોધૂલિનું ટાણું થયું. ચોરે ને ચોટે ને રસોડા સુધી લોકમુખે પતરીની જ ચર્ચા હતી.

સંધ્યા પણ પોતાનો કસૂંબલ રંગ વેરવાનું ભૂલી ગઈ હતી. સંધ્યા આરતી કરી ખીમગર બાવાજી હાથમાં ઘંટડી લઈને વળતિયા થયા હતાં. પિત્તળની ચમકીલી ઘંટડી બાવાજીની ઓળખ બની ગઈ હતી. સફેદ અબોટિયુંને ઉપર ભગવો ગમછો. ખીમગરની ચાલને કોઈ આપડે નહીં!

સૂરજ પોતાના સાતેય ઘોડા સહિત આથમણે દરિયામાં અલોપ થઈ ગયો હતો. મોઢું કળાય એટલા આછાં અજવાળાંને ગળવા રાત તત્પર હતી.

આજે ટૅન્કર મોડું આવ્યું હતું. પાણીની હેલ ભરીને ચોકમાં જ ચાગબાઈ બાવાજીની અડોઅડ થઈ.

બાવાજી આજે મજાકના મૂડમાં હતા.

‘ચાગબાઈ, હવે ડખો કરતા નહીં, હજી અગિયાર મહિના ટૅન્કર પર નભવાનું છે હો!’

‘ઓહ બાવાજી, તમને તો મશકરી સૂજે છે આ!’

‘માટી ઉપાડી ઉપાડીને તો અમારા માથાના વાળ ખરી ગયા છે.’

ઓઢણીનો પાલવ કમરમાં ખોસતાં ચાગબાઈએ કહ્યું, :

‘એ તો હું મારા ભાઈને કહું છું. વાળ તો આપણે નવા બનાવી લેશું... હવે તો તૈયાર મળે છે ને!’ બાવાજીએ જીભ કાઢી.

‘ઓહ બાવાજી, તમે તો સાવ ...!’ ચાગબાઈના હોઠ મરકયા. સાંભળનાર વધૂઓએ મોં આડો હાથ રાખી આંખ ત્રાંસી કરી.

‘વાળ તો આવે ત્યારે સાચા, પણ હમણાં તો કાંબી અને કડલા પણ દુકાળમાં હોમાઈ ગયાં છે.’

‘હા બાઈ, બધું થઈ રહેશે. જયણા રાખો. જીવતાં રહેજો ને મારા ભાઈને પણ જીવવા દેજો..’ બાવાજી પ્રહાર કરવાની કોઈ તક ચૂકતા નહોતા.

‘હં... અં... લે... નહીં તો તમારા ભાઈને રોજ લાકડીઓ પડે છે હો!’ કહેતાં ચાગબાઈ લીમડા ફળિયાની આંટી વળી ગઈ.

ડેલીની બહાર તાજા લીંપેલા મોટા ઓટલા પર વાલબાઈમા બોરડી અને ખારેકનું થડ વેતરી રહ્યાં હતાં. ગંગામા અને માલુ ફઈનો રોજ મેળાવડા માટે આવવાનો જાણો નિત્યક્રમ થઈ ગયો હતો.

‘સીતારામ ફઈ..’

‘આવો આવો બાવાજી, તમારી જ વાત કરતાં હતાં. જેવી મહાદેવની મરજી. હવે તો શું કરશે મારો રામ?’

‘રામને તો જે કહેવાનું હતું તે કહી દીધું, જેવા આપણાં નસીબ ફઈ....!’ ગમછાથી ઓટલાને ઝાપટીને બાવાજી બેઠા.

‘હવે તો સીમમાં ક્યાંય બોરડી પણ નથી નો ખારેકના થડ પણ વેતરાઈ ગયા. હાથમાંથી બોરડીનો કાંટો કાઢતાં વાલબાઈમા એ વ્યથા ઠાલવી.

એટલામાં વાડા પરથી વજુભા પણ આવ્યા.

‘મને તો લાગે છે કોઈએ કામણ ટૂંમણ કરી મેઘને બાંધી દીધો છે.’

‘ને બોતેરો કાઢ્યો હોય તોય કોને ખબર?’

ગંગામાની વાતને અધવચ્ચે કાપતાં માલુ ફઈ બોલ્યાં :

‘હા, મેં સાંભળ્યું છે કે સિંધથી આવેલ

સુમરીઓને અલ્લાઉદ્દીનની હવસખોર નજરથી બચાવવા જામ અબડાં અડભાંગે આશરો આપ્યો ને પછી જામ અબડાંને અલ્લાઉદ્દીન સાથે યુદ્ધ કરવું પડ્યું. પૂરા બોતેર દિવસ યુદ્ધ ચાલ્યું. ત્યાં સુધી વરસાદનું ટીપુંય પડ્યું નહીં.

‘ત્યારથી ચોક્કસ તિથિએ વીજળી ચમકે તો બોતેર દિવસ વરસાદ ઠેલાય. જેને બોતેરો કહે છે; ત્યારની આ બોતરાની વાત ચાલી આવે છે.’

બાવાજીએ બોતેરાની પૃષ્ઠભૂમિનો ઈતિહાસ ટૂંકમાં સંભળાવ્યો.

‘એવું સાચે હશે બાવાજી?’ વજુભાથી પુછાઈ ગયું.

‘જુઓ એ તો લોકવાણી ને દંતકથા છે. હમણાં બોતેરો છે કે નહીં એ તો કહી ન શકાય પણ ઈતિહાસ સાચો છે.’

‘ના પણ બાવાજી, હું તો કહું છું કે કો’ક અઢી અખરાએ મેઘને બાંધી દીધો છે... પણ હવે અમારા જેવાનું અહીં કોણ માને છે? મેઘ બાંધ્યો છે તેને છોડાવવો જોઈએ.’ ગંગામાએ બજરની ડબી ઉઘાડી ચપટી નાકમાં ચડાવી.

‘મેઘને બાંધીને અઢી અખરાને વળી શું મળવાનું હતું? એમ જ બધી વાતો છે આ! ભગવાનનું નામ લ્યો... કાંઈ નથી’ કોયતાને છીપર પર ઘસતાં વજુભાએ દ્વઢ સ્વરે કહ્યું.

‘હવે તો હાડકાં વેતરીને ખવડાવીએ તો થાય બાવાજી... બાકી...!’ વાલબાઈમાએ ચાનો કળશિયો બાજુમાં મૂકતાં અજંપો ઠાલવ્યો.

‘એમ તો હજી અગાઉ મહાજન સસ્તું ઘાસ, ક્યારેક શેરડી તો ક્યારેક સસ્તું થૂલું આપતું હતું, પણ આપણું ગામ એવું છે ને ખાઈ ન જાણે.’

‘એમ તો ગામેગામ ચૌદશિયા હોય, પીએ નહીં ને ઉપરથી ઢોળી દે!’ ચાનો વાટકો હોઠે અડાડતાં બાવાજીએ ચૂસકી લીધી.

‘જુઓ, બે-ચાર નખ્ખોદિયાઓ થકી આખું ગામ ભોગવે છે ને? ને એ પણ કેવા સુખી છે? હંમેશાં આગળ રોટલોને પાછળ પોતે! કૂતરાને વરસાદ એવી એમના માટે...! ગંગામાએ ટાપસી પુરાવી ભૂંગળીને પાતાળ જેવડી ચૂસ મારતાં વજુભાએ વાતનો દોર આગળ લંબાવ્યો.

એ તો છોકરીની ઈજજત પર ઊતરી આવ્યો હતો એટલે કાનાએ પોતાના માથે લીધું નહીં તો આજે માથે લેવાનો જમાનો નથી, પોતાનું ફોડી લેવાય. આપણને ગામની સરપંચાઈ નથી જોઈતી.

‘હા વજુભા... સાચી વાત કરે તે ભોગવે! અહીંનાં કર્યા અહીં જ છે. નિયત તેવી બરકત...!’ બાવાજી નજર જમીન પર ખોડીને માથું હલાવવા લાગ્યા.

ત્યારથી માજને મન વાળી લીધું હતું ને બહારની સંસ્થાઓ પણ આવવાનું ટાળતી હતી.

એમ તો વાતમાં કંઈ માલ ન હતો, પણ કેટલાક નાદાન અને નાસમજ માણસોએ કામ બગાડ્યું હતું એ દિવસે કંઈક એવું બન્યું હતું.

માજનના વાડામાં શેરડીનો વતરો મળતો હતો. હાથમાં પાલિયા લઈને સ્ત્રી-પુરુષો હારબંધ ઊભાં હતાં. માવજી મહેતાજી હાથમાં ચોપડો લઈ આંખે જાડા કાચવાળા ચશ્મા લગાવી ટેબલ પાસે બેઠા હતા. દશેક વાગ્યે કાંટો ચાલુ થયો.

દૂધાળા ઢોર દીઠ વીસ કિલો, બાકીના પશુ દીઠ દશ. એક વ્યક્તિને વધુમાં વધુ ચાર મણ આપવું. એવું મિટિંગમાં અગાઉથી ઠરાવેલું.

...ને હમણાં તો જાર-બાજરાનો ચારો તો ઠીક, પણ બોરડીના કાંટાય નથી મળતા ત્યાં શેરડીનું તો સપનુંય ન આવે. માજને ખાસ મહારાષ્ટ્રથી શેરડી મંગાવી હતી. મોં માગ્યા દામ ખર્ચતા દવા માટે પણ ન મળે એવી શેરડી પાણીના ભાવે! વતરામાંથી વીણી વીણીને શેરડીના કાતરા તો છોકરાઓ ને મોટેરા પણ ખાઈ જાય. આવા કપરા કાળમાં મોંમાં મીઠપના શેરડા કૂટે એવા આ કાતરા તો ઈશ્વરના આશીર્વાદ જ ગણાય. બધું સમુંસૂતરું ચાલી રહ્યું હતું. તેવામાં વજનકાંટા પાસે કંઈક યણભણ થઈ.

‘તમે વ્હાલા-દવલા કરી બેઠા છો, હું જોઉં છું તેમ બધાને બે બે મણ ને મને ઓછું શા માટે?’

ખીમાએ હોઠ ફફડાવ્યા.

‘અરે ભાઈ, જેના જેટલા ઢોર ચિઢીમાં લખેલ હોય એવા પ્રમાણે મળે.’ કાંટાવાળાએ વાત બહુ કાને ન ધરી.

‘હા હા હવે, ઓળખું બધાને! ચિઠ્ઠીના બનાવનાર પણ એવા ને જોખનાર પણ એવા જ મને સમજાવો નહીં. હું બચ્યો નથી, સમજ્યા!’ ખીમો આંકડાના પાકેલા પાન જેવો થઈ ગયો હતો.

‘જો ને ભાઈ... આ ચિઠ્ઠીમાં શું લખેલ છે? ધરમના કાંટા પર ઊભીને અમે શા માટે ખોટું કરીએ? અમને તો ખાવું નકર પીવું... અમારી તો સેવા છે ભાઈ.’ કાંટાવાળાએ કાંટાની સોય સામે ઊંચું જોતાં કહ્યું.

‘હા હા હવે, સારા માણસના દીકરા છો એ ખબર છે, મન ફાવે તેને માંગે એટલું આપો અને મારા માટે જ નથી એમ?’

આ ડખો સાંભળી માવજી મહેતાજી ટેબલ છોડી કાંટા સુધી પહોંચી આવ્યા.

એમ સમજો... છે શું બધુંઆ?

‘અરે આ ખીમલાને વતરો વધુ જોઈએ છે. અમે તમારી ચિઠ્ઠી પ્રમાણે આપ્યું છે.’ કાંટાવાળાએ ચોખવટ કરી.

‘ના ના એમ ન થાય, એમ સમજો... બધુ નિયમ પ્રમાણે જ થાય. આપો ચિઠ્ઠી... એમ સમજો બરોબર જ છે. ઢોરની સંખ્યા પ્રમાણે જ છે... મણ મળ્યું ને? બસ.

વાતવાતમાં ‘એમ સમજો’ કહેવાની મહેતાજીની આદત હતી. કાચના પ્યાલાના તળિયા જેવા જાડા ચશ્મામાંથી ચિઠ્ઠીને આંખોની લગોલગ રાખીને મહેતાજીએ ફરી ચોકસાઈ કરી.

‘શું આડી વાટની ધૂળ બરોબર છે? મેતાજી તમે પણ વાલાદવલા કરી બેઠા છો...’ મહેતાજી સ્તબ્ધ થઈ ગયા.

‘અરે તમને ઠીક લાગે તેને વધારે આપો ને મને જ ના શા માટે? તમે આ બધા ગરબડ-ગોટાળા કરો છો, તેની મને ખબર છે. બધી તમારી જ રમત છે.’

ખીમો આજે જલાતો નહોતો.

પાલિયું લઈ હારમાં ઊભેલા બધાં ને ધાસ્તી પડી કે દૂધ બગડી રહ્યું છે.

‘એમ સમજો, કાંટો બંધ કરો... આપણને ઉપાધિ ન જોઈએ. માજન જાણે ને માજનના કામ જાણે.’

પણ મહેતાજી... ઉતાવળ ન કરો, મોટું મન રાખો... ઊભેલામાંથી એક જણે મામલો ઠંડો પાડવા કોશિશ કરી.

‘ના ના... ધરમ કરવો હોય તો માજન કાલે બીજો માણસ મોકલશે. હું તો આ કામ માટે નહીં જ આવું. મેં બધું મૂક્યું... એમ સમજો...’

મહેતાજીએ પરસેવો લૂછતા રજિસ્ટરનો સંકેલો કર્યો.

ગણગણાટ શરૂ થઈ ગયો.

‘મે’તાજી એમાં અમારો શો વાંક? તમે જોખ તો ચાલુ રાખો.’

‘હા... હા... અમે શું ગુનો કર્યો છે. કરે કોઈ ને ભોગવે કોઈ! અબોલ જીવોએ એમાં શું ગુનો કર્યો છે?’

હાજર લોકોએ મહેતાજીને સમજાવવા પ્રયત્ન કર્યો.

‘એમ સમજો આજે તો ફેંસલો જ કરવો છે; એમ ચાલુ નહીં થાય. હવે તો કલ્યાણજીભાઈ આવશે પછી જ જોખ ચાલુ થશે.’ મહેતાજીએ વાત મન ઉપર લઈ લીધી.

‘હા... હા... કલ્યાણજીભાઈને તેડાવો કે ગમે તેને લઈ આવો. હું કંઈ ફાટી મરવાનો નથી, સમજ્યા?’ ખીમો બગડ્યો. એટલામાં કલ્યાણજીભાઈ આવી પહોંચ્યા.

‘કલ્યાણજીભાઈ, એમ સમજો એમ ન ચાલે... માણસો એલફેલ બોલી જાય એમાં કામ કેમ કરવું? આમ સેવા ન થાય.

‘હા હા, હવે જોઈ તમારી સેવા...! અમને બધી ખબર છે. એક તો તમે કૂડસાય કરો ને ઉપરથી વાલા-દવલા. નથી જોતો તમારો વતરો.. રાખો તમારી પાસે સમજ્યા!

ખીમાએ કલ્યાણજીભાઈની પણ શેહ-શરમ ન રાખી.

‘જો ખીમા, બધું શાંતિથી કામ થાય. આ તો સેવાનું કામ છે. તું તારી આ ગરમી મૂકી દે. બધું સારું થશે, વિવેકથી વાત કર.’ કલ્યાણજીભાઈએ કાળી ટોપી સરખી કરતાં ઠાવકાઈથી કહ્યું.

‘હા... હા... અમને બધી ખબર છે! સરકાર બધું આપે છે, સમજ્યા!’

‘તું સમજતો નથી તો આજે બધાની વચ્ચે કહું છું કે મારી પાસે તારી ફરિયાદ આવેલી કે તું વતરો બહારગામ સગેવગે કરે છે...

તોય મેં આંખ આડા કાન કરી તને નથી કહ્યું, સમજ્યો!’

કલ્યાણજીભાઈએ ખીમા સામે આંગળી ચીંધતા મક્કમ સ્વરે કહ્યું.

ને જાણો બળતામાં ઘી પડ્યું હોય તેમ ખીમો એલફેલ બોલવા લાગ્યો.

ખીમોએ આજે એવો ઉપાડો લીધો કે આખો વરંડો માથે કર્યો.

‘એમ સમજો કલ્યાણજીભાઈની મર્યાદા ન રાખે તો પૂરું થયું ને! આપણે ચારાનું કામ મૂક્યું. માજનને ઠીક લાગે તે કરે. મહેતાજી ચોપડો લઈ વરંડો છોડી જતા હતા તેને કલ્યાણજીભાઈએ ઈશારાથી બેસાડ્યા. ‘હવે તમે ચિઠ્ઠીઓ બનાવવાનું રહેવા દો. જે માલ વધ્યો છે તે બધાને જોખી આપો.’ કાંટાવાળા સામું જાઈ એટલું બોલતાં કલ્યાણજીભાઈ વરંડો મૂકી ગયા.

મૂંગા ઢોર માટે આ કામ સારું નથી જ થયું એ બધાને ખબર હતી. સમજુ માણસો અંદરોઅંદર સમસમી રહ્યા.

આમ તો થયું એવું હતું કે દુખતી આંખમાં ઝોંકું લાગ્યું હતું. બે ‘દી અગાઉ જ જ્યારે શેરડી આવી ત્યારે ખટારામાંથી શેરડી ઊતરી તે સાથે કલ્યાણજીભાઈનો સેવાનો નશોય ઊતરી ગયો હતો. તળાવની પાળે બેઠેલા માણસો લાલચૂ બની બેઠા. સેવા કરનારનું મન ખાટું થઈ જાય એવી બિના બની હતી.

તળાવની પાળે વડલાની શીળી છાંયા નીચે માણસો આડા પડ્યા હતાં. કોઈ કૂકરીઓથી

ભરત રમતા હતા તો કોઈ પાનાં કૂટતા હતાં. કોઈ વળી જિંદગીની કમાણી કરી હવે બેસી ખાવાનું ટાણું આવ્યું હોય તેમ શાલમાં મોં છુપાવીને મગરમચ્છની જેમ પડ્યા હતાં. ને એક ટોળકી તો ચાંચી-ચુગલી કરતી આખી દુનિયાની વ્યાધિ કૂટવામાં ગળારૂબ હતી. તો જ્ઞાનની ચર્ચા કરે તેવા વાતડાદા માણસો પણ અલગ ચોકો જમાવી બેઠા હતા, પણ એમની વાત સાંભળવા કોઈ તૈયાર ન હતું. એવામાં માજનનો માણસ પહોંચ્યો.

જરા વાર તો બધા એકબીજાના મોં સામે જોઈને મૌન ધારણ કરી લીધું. એકે કહ્યું,
‘મે’તાને કે’જો હમણાં સો રૂપિયા મજૂરી આપે તો આવીએ.’

‘હા ભઈ, પીઠ છોલાઈ જાય છે. લીલી શેરડી ઉપાડ્યે ભારે હો’ પાનું પટમાં નાખતાં બીજો બોલ્યો.

‘તે’ દી મરીયા’તા, કંઈ વળ્યું નઈ, ના રે ના, કોણ ગધામજૂરી કરે? ઢોરાં તો ગામ આખાનાં છે. આપણે કંઈ ઠેકો લીધો છે?

‘અરે, પણ આવા ટાણે લાલચુ અને સ્વાર્થી થઈએ તો સેવા માટે ધન ખરચનારનું મન ખાટું થઈ જાય. બેઠાબેઠા વળી શું વધી પડવાનું હતું?’ એક વૃદ્ધે કહ્યું.

‘હા બાપલા, કોઈનું અંગ ઘસાય તો કોઈનું ધન... જેની પાસે જે હોય તે આપે... કોઈ ઘસાઈ નહીં જાય’.

બીજા ડાહ્યા માણસે સૂર પુરાવ્યો.

‘ના રે ના... હંમેશા અમે જ મેથી

છોલાવીએ છીએ. જેને સેવા કરવી હોય તે કરે. અમે ક્યાં કોઈને રોકીએ છીએ? અમે કંઈ ગુનો નથી કર્યો’ એકે ચોખ્ખું સુણાવ્યું. ‘હા, વાતો કરવી ને બીજાને કહેવું સહેલું છે. અહીં કાંઈ ખીચડી નથી ખાવી...’ જરા વાર અટકીને બીજાએ આગળ ચલાવ્યું.

‘ને માજન ક્યાં દુબળું છે.’

માજનનો માણસ જેવો આવ્યો તેવો આ સંવાદ સાંભળીને ગયો. મહેતાજીને બધી વાતોથી અવગત કર્યા.

કલ્યાણજીભાઈને પણ માહું તો લાગ્યું. ચર્ચા થઈ પણ ઠીક છે,

હોય... આપણે આપણું કામ કરવું. સૂર એવો નીકળ્યો કે સેવા કરવી હોય તો ક્યાંક જતું કરવું પડે.

પણ હવે ખીમાના ડબા પછી કલ્યાણજીભાઈ જતું કરવાના મૂડમાં નહોતા.

ચારો કે કોઈ પ્રકારનું દાણ આપવાનું બંધ કરવાનું માજનની મિટિંગમાં ઠરાવવામાં આવ્યું. હા, કોઈ જીવદયાપ્રેમી દાતાને પોતાની રીતે સ્વૈચ્છિક દાન-પુણ્ય કરવું હોય તો પોતાની જવાબદારીથી કરી શકે છે. માજન ક્યાંય વચ્ચે નહીં આવે.

ગામના ચાર ડાહ્યા માણસોએ જઈ ગઈ ગુજરી ભૂલી જવા સમજાવ્યા, પણ હવે દૂધ બગડી ચૂક્યું હતું.

એમણે જોયું કે હવે તલમાં તેલ રહ્યું નથી, ગામ ભલેને ભોગવે!

મોટા લાયજા,

મો. ૯૪૨૮૨૨૦૧૬૨

ભગવાન બુદ્ધ પરિપથ

(૧૩) દરિદ્રનારાયણોની નિશ્રામાં

જ્યોતિ જેવત મોતા

હું જ્યાં ઊતરી હતી ત્યાંથી આગળ ઉજ્જડ અને વેરાન ખેતરો પાર કરી રસ્તો પૂછતાં મારે આગળ વધવાનું હતું. એકાદ કિલોમીટર ચાલ્યા બાદ એક નાનકડી વસ્તી દેખાઈ, જ્યાં દસ-બાર ઝૂંપડીઓ હતી. ચિંથરેહાલ વૃદ્ધ ઠોરોને નીરણ આપી રહ્યો હતો. બેકાર યુવાનો ગપ્પાં મારી રહ્યાં હતા. કોઈ મહિલા તડકે બેસી ઘરનાં નાનાં-મોટાં કાર્ય પૂરાં કરી રહી હતી. તો ક્યાંક ગલુડિયાં અને લવારાઓ સાથે કપડાની અવદશા વચ્ચે બાળશરીરો ગેલ કરી રહ્યાં હતાં. આ બધાના ચહેરા, શરીર, ઘર અને કપડાં એમની કંગાળ સ્થિતિ અને દરિદ્રતાનો ચિતાર રજૂ કરી રહ્યા હતા. આજે પહેલી વાર હું બિહારના ખરેખરા પછાત અને અંતરિયાળ વિસ્તારમાં આવી ચઢી હતી. કંગાળ બિહારની લૂંટફાટ અને ભયની વાતો ઘણી સાંભળી હતી, તે આજે મારી આંખ સામે પ્રત્યક્ષ હતી. જે દૃશ્ય અહીંની સામાજિક પરિસ્થિતિનો ચિતાર આપી રહ્યું હતું.

અંદરથી ભયના તરંગો ઊઠી રહ્યા હોવા છતાં હું સ્મિત સાથે એ વસ્તીમાંથી આગળ વધી રહી હતી. અહીંની દરેક વ્યક્તિ અને બાળકો માટે હું કોઈ નવું પ્રાણી હોઉં એમ એ લોકો ટગર-ટગર મને જોતા અને કોઈ વળી પાછળથી હસી પણ લેતા હતા. એ લોકો હિન્દીથી અજાણ અને હું એમની ભાષાથી અજાણ. કંઈ એમને

પૂછું તોપણ જવાબ નહોતો મળવાનો. અહીં વધુ ઊભા રહીને વાત કરવી એ પણ જોખમથી ભરેલું હતું. હિંમત કરી બે-ચાર પુરુષોને પૂછી લીધું, બૌના પોખર કેસે જાના ... ? તેમણે આંગળી ચીંધી દીધી. બેંગ-પેંક સાથે સવારથી ચાર-પાંચ કિલોમીટર ચાલ્યા બાદ ટાંટિયાની કઠી થઈ ગઈ હતી. હજી મારે બે-અઠી કિલોમીટર ચાલવાનું બાકી હતું. ખેતરો અને વેરાન વગરેથી રસ્તો કરતી-કરતી હું આગળ નીકળી. ઈંટો પકવવાની ભઠ્ઠીઓ, ખાણો અને લવારા સાથે રમતાં વનવગડાનાં બાળકો વગડાને જીવંતતા આપી રહ્યાં હતાં. અહીંના શ્રમજીવીઓને એમની મહેનતનું મહેનતાણું કેવું અને કેટલું મળતું હશે, તે આ ઘાસ-માટીનાં ઘર, ચહેરા પર ઊંડી ઊતરી ગયેલી આંખો અને કરચલીઓ બતાવી રહ્યાં હતાં. દમન અને દરિદ્રતાનો અણસાર આંખે ઊડીને વળગે એવો હતો.

કાઠિયાવાડમાં જેને ‘નેશ’ કહે છે અને કચ્છમાં જેને ‘વાંઠ’ કહે છે એવો આ વિસ્તાર. રાત્રિ વિશ્રામ માટે આશરાની શોધમાં પસાર થતી, વંચિત સમાજનાં સ્ત્રી-પુરુષોની કુતૂહલભરી અને વેધક દૃષ્ટિને સહેતી, બાળકો માટે નવા પ્રાણી જેવી હું, મારી મસ્તીમાં આગળ વધી રહી હતી. “જૈન મંદિર કહાં....?” પ્રશ્નના જવાબમાં ફરી “નવું? જૂનું? રોડ પરનું?”

કયું મંદિર? એવા સામા પ્રશ્નો અને ભાષાની ભેજાફોડી થતાં રહ્યાં. અભાવો, અગવડો અને ગરીબીની સ્થિતિમાં પણ પોતાની તૂટેલ-ફૂટેલ ઝૂંપડીમાં મસ્તીથી રહેતા દરિદ્રનારાયણને જોઈ મારી આંખના ખૂણા ભીના થઈ જતા. ચાલતા-ચાલતા એક કલાક વીતી ગયો. સૂરજદાદા અસ્તાચળે પહોંચ્યા અને હું મારી મંજિલ નજીક. એક-બે ખેતર સામે મંદિરની ધ્વજા લહેરાતી જોઈ. પહોંચીને જોયું તો મંદિર તો બંધ હતું, એટલે મંદિરના ઓટલે ઘબ્બ દઈ બેઠી!

વૈશાલીની પાવન-પવિત્ર ભૂમિના સ્પર્શ માત્રથી હું રોમાંચિત હતી. જ્યાં અરિહંત અને સમ્યક્ સંબુદ્ધના પાદ પ્રક્ષાલન થયા હોય, અનેક વર્ષાવાસ થયા હોય એવી ઐતિહાસિક પાવન ઘરા પર મેં જાજરમાન મંદિરો અને આવાસો જોયાં, પણ ખરું મંદિર તો અહીં દારિદ્ર્યમાં છુપાયું હતું અને દેવ પણ અહીં જ ક્યાંક બેઠા હતા ગરીબ વસ્તીમાં! અજાણી કેડીઓને પસાર કરતી, થાકી-હારી અને હું એવી જગ્યાએ પહોંચી હતી જ્યાં બચપણ નગ્ન, યુવાની લાચાર અને વૃદ્ધત્વ મજબૂર દેખાતાં હતાં, પણ માનવતા જીવતી હતી! ખેતરમાં કામ કરતા યુવાન- વૃદ્ધોને સ્મિત આપતી, દારુણ-કરુણ દૃશ્ય પાર કરતી હું પહોંચી આવી હતી બાળકોના વિસ્મયભર્યા ક્લબલાટ વચ્ચે. આ મંદિરના ઓટલે કોઈ નવા ગ્રહનો એલિયન પહોંચ્યો હોય તેમ એને જોવા સ્ત્રીઓ અને બાળકો વીંટળાઈ વળ્યાં.

કેટલાય પ્રશ્નોનો મારો એકસાથે થવા લાગ્યો. કોણ છું? ક્યાંથી આવી? કેમ એકલી? મારો મરદ ક્યાં? ક્યાં રહીશ? શું ખાઈશ?

પૂજારી ક્યાં? એમની પાસે રહીશ? આવા તૂટેલફૂટેલ ઓરડામાં? એકલી કેમ રહીશ? કોઈ બાઈ માણસ ત્યાં નથી..? ઓ..હો..હો..! મને એમની અને એમને મારી, એકબીજાની ભાષા ન સમજતી હોવા છતાં દિલની ભાષા સમજાઈ ગઈ! એમની અને મારી ભાષામાં થોડી વાર લવલવાટ ચાલ્યો. ત્યાં તો પૂજારીજી પણ પહોંચી આવ્યા. મેં એમને બધી વાત કરી. મૂળ ઉત્તર ભારતના વતની સુનીલભાઈ આ નાનકડું પ્રાચીન દિગંબર મંદિર સંભાળી રહ્યા હતા. અહીં એક રાત આશરો આપવા મેં એમને વિનંતી કરી. તેઓ પરિસ્થિતિને સમજી ગયા અને હામી ભરી. મને તૂટેલ-ફૂટેલ, સગવડ વગરનો ઓરડો બતાવી પૂછ્યું, અહીં મને ફાવશે? મેં હા પાડી.

આસપાસના લોકોનો અજંપો, કુતૂહલ અને ચિંતા હજીય યથાસ્થાને હતા. મારો પીછો તેઓ આમ આસાનીથી છોડે તેમ ન હતા. સામાન મૂકી હું એમની વસ્તીમાં ગઈ, ખાટલે બેઠી, અમારા સંવાદના સંવાહક બન્યા તૂટેલ-ફૂટેલ હિન્દી બોલતાં અને સમજતાં બાળકો. મેં એ લોકોને શાંત કર્યા. મારે એમને સમજાવવું પડ્યું કે ભલે પૂજારીજી પાસે કોઈ સુવિધા નથી, ખાવા-પીવાની સગવડ નથી, છતાં પણ હું ત્યાં જ રહીશ. તેઓ પૂજારી છે અને એમને તમે લોકો વર્ષોથી ઓળખો છો. તમારી વચ્ચે આ પૂજારી પણ એકલા જ રહે છે. તમે જેમ પૂજારી પર વિશ્વાસ રાખી શકો છો તેમ હું પણ રાખી શકું છું. વળી ત્યાં એક આખો ખાલી ઓરડો છે. તો મારે કે તમને ચિંતા કરવા જેવું કંઈ નથી. પૂજારી પણ માણસ છે. માણસાઈ અને માનવતા હજી બધે જીવતા છે. તમે

જૂંપડાંમાં રહી શકો છો તો હું આ ઓરડામાં કેમ નહીં? મારી પાસે તો પાકી છત અને સરસ ઓરડો છે.

હજી પણ એમની લાગણી શમી નહોતી. સ્ત્રીસહજ ભાવો એ નારીઓમાં પ્રગટ થતા જ રહ્યા. ખાટલાની આસપાસ ઘેરો વાળી ઊભેલી સ્ત્રીઓ મારી ચિંતા વ્યક્ત કરી આપસમાં કહી રહી હતી કે, ત્યાં તો કોઈ ટોઈલેટ-બાથરૂમની સગવડ નથી. હું શું કરીશ? આ નિર્દોષ અને નિર્લેપ ચહેરાઓ પાછળના ભાવો, હુંફ, સ્નેહ અને પોતીકાપણું છલકાઈ રહ્યાં હતાં. કોણ કહે છે ભગવાન મંદિરમાં જ રહે છે? એ તો આ દરિદ્ર મૂર્તિઓમાં પણ રહી શકે છે! આ સ્ત્રીઓ મને શું પૂછે છે એ મેં બાળકોને પૂછ્યું. તેઓ કહેતી હતી કે, હું એમની સાથે એમના જૂંપડામાં રહેવા આવું. તેઓ મને એક નાનકડું ઝૂપડું, નવું ગોદડું અને શુદ્ધ ભોજન (માંસાહર વગરનું) ચોખા નવા વાસણમાં બનાવી આપશે. હું ગૂઢગઢ થઈ ગઈ. મારી પાસે શબ્દો ન રહ્યા! આ ભલા-ભોળા લોકોને હું કેમ સમજાવું? હું પૂજારીને મળી ચૂકી હતી. તેમણે તરત ઓરડો સાફ કરી અને જૂના ઓરડામાંથી ગાદલું, તકિયું અને ઓઢવાનું કાઢી આપ્યાં હતાં. હું હવે નિશ્ચિંત હતી. મને ત્યાં કોઈ પરેશાની નહો'તી.

મેં આ લોકોને પ્રેમથી ના પાડી અને કહ્યું કે તેઓ પણ પૂજારીને સારી રીતે જાણે છે. તો તરત હામી ભરતા તેઓએ કહ્યું કે, “એ માણસ તો ખૂબ ચોખ્ખો અને ભલો છે. મને ત્યાં કોઈ વાંધો નહીં આવે.” મને હવે બન્ને રીતે હાશકારો થયો. અંધારું ઘેરાયું. હું ધર્મશાળામાં પાછી ફરી.

પૂજારીજીએ ખીચડી બનાવી હતી. મારી પાસેનો થોડો નાસ્તો મેં એમને આપ્યો. બાળકો હજીય પીછો છોડે તેમ નહોતાં. મંદિરનો ચોકીદાર અને બે-ત્રણ વ્યક્તિઓ ત્યાં આવ્યા. તાપણું થયું. અમે બધાં ત્યાં બેઠા. મારા પ્રવાસની તેમ જ એમની થોડીક વાતો થઈ. મને અહીં રહેવા દેવા બદલ મેં પૂજારી સુનીલભાઈનો આભાર માન્યો. આવા નિખાલસ લોકો વચ્ચે શંકા કે ભયને કોઈ સ્થાન જ નહોતું. હું થાકી ગઈ હોવાથી એમની રજા લઈને મારા ઓરડામાં ગઈ, ઓરડો બંધ કર્યો. સૂતાં પહેલાં મારા મન મંદિરમાં બેઠેલ ભગવાનને જોયા. જાણે એ કહી રહ્યા હતા કે, “તું મને આલીશાન મંદિરો અને ધર્મશાળામાં શોધી રહી હતી. પણ હું તો અહીં બેઠો છું. આ દરિદ્રનારાયણોની વચ્ચે...” અમારી ગુફ્તેગો ચાલી રહી હતી કે ઓરડાની સાંકળ ખખડી... બહારથી પૂજારીએ અવાજ દીધો. “બહેનજી દરવાજા ખોલીએ...” ઊભી થઈ, અસમંજસ વચ્ચે મેં દરવાજો ખોલ્યો. એક નવયુવક સામે ઊભો હતો! એના હાથમાં બિહારની પ્રખ્યાત વાનગી ‘લીટી ચોખા’ની થાળી હતી. મારો ડર આશ્ચર્યમાં પલટાઈ ગયો. થોડી વાર પહેલાં જે સ્ત્રીઓથી હું વીંટળાયેલી હતી. જેઓ મને પોતાને ઘરે ખાવા, સૂવા અને રહેવાની વિનંતી કરી રહી હતી, તે જાણતી હતી કે હું જૈન છું અને પૂર્ણ શાકાહારી. એમણે ત્યારે મને એમ પણ કહેલું કે, “હમ શ્રી રામચંદ્રજી કે ભક્ત. કેવટ હમારી જાતિ રો. હમ કેવટ કી જાત સે ભી ઊંચે. આપ હમારે ઘર રહીને આવા. અચ્છા ખટિયા ઓર નયા બિસ્તર દેવો. ચોખ્ખા ખાણા દેવો...” ત્યારે

તો મેં પ્રેમથી ના પાડેલી. છતાંય રાતના પાછા એ આવી ચઢ્યા. ખાવાનું લઈને! હું એ યુવકને કંઈ કહેવા જાઉં એ પહેલાં તો એ નેહ નીતરતા નયને કહેવા લાગ્યો, “દીદી, આપ યે ખા કર સો જાયેં, ભૂખે પેટ નહીં.... હમ કુછ મહિને હી મચ્છીમારી કા ધંધા કરતે હૈ, સાલભર નહીં. હમ મહેમાનો કે લિયે અલગ બર્તન મેં અલગ રાશન સે ભોજન પકાતે હૈં...” એનો ચહેરો અને હાથમાં થાળી - ઘણુંબધું કહી ગયા. એની ચમકતી આંખોમાં પાણી છલકાય એ પહેલાં હું ઓરડામાંથી બહાર નીકળી. મારી જાત પર શરમિંદગી મહેસૂસ કરી રહી હતી. આવા અનોખા સ્વજનોની લાગણીને, ભાવનાઓને તોડવી મુશ્કેલ તો શું અશક્ય હતી. પૂજારી અને અમે બધાએ એ વાનગીને સાથે બેસી ખાધી. તાપણાની સળગતી આગમાં અહીં પણ મારા પૂર્વાગ્રહ અને હઠાગ્રહ બળીને ખાખ થયા. મારી અંદર બેઠેલ પ્રભુ સસ્મિત ઊઠ્યા. આ યાત્રા મારી અંતર્યાત્રા બનતી આગળ વધી...! ભગવાન બુદ્ધ અને ભગવાન શ્રીરામના અનેક પ્રસંગો મને ત્યાં યાદ આવ્યા.

ખખડધજ ઓરડામાં પણ મને મીઠી ઊંઘ આવી ગઈ હતી. ગઈકાલે વૈશાલીનું લાંબુ ભ્રમણ કરી મારા પગ અનાયાસે અહીં ખેંચાઈ આવેલા. નહીં તો પેલા ગેસ્ટહાઉસવાળા ભાઈને અને આલીશાન મંદિર અને સુંદર યાત્રિક ભવનને છોડી હું આટલી દુઃખી થઈ આ લોકો વચ્ચે કેવી રીતે રહી શકી એની મને પણ નવાઈ લાગી રહી હતી. અહીં મારે પ્રાચીન જિનમંદિરનાં દર્શન કરવા હતાં. હું પૂજાનાં વસ્ત્રો પહેરી દેરાસરજીમાં ગઈ. દિગંબર પ્રણાલી મુજબ મંદિરમાં સ્ત્રીઓ ભગવાનની મૂર્તિની

પૂજા ન કરી શકે અને કરવા મળે તોપણ પૂર્ણ ભીના કપડામાં. જાન્યુઆરીની કડકડતી ઠંડીમાં મારા માટે ભીનાં કપડે પૂજા કરવી એ અશક્ય જ હતું. છતાંય અહીંના પૂજારીજીએ મને પ્રભુ પક્ષાલન કરવાની અનુમતિ આપી.

મૂળ નાયક: શ્રી મહાવીરસ્વામી ભગવાન. શ્યામ વર્ણ, પદ્માસનસ્થ. દિગંબર માન્યતા અનુસાર ભગવાન મહાવીરનાં અવન, જન્મ અને આ દીક્ષા આ ત્રણ કલ્યાણક વૈશાલીને પ્રાપ્ત થયાં છે અને ભગવાન મહાવીર વર્ધમાનરૂપે તેમના સંસારીપણાનાં ૨૨ વર્ષ અહીં વિતાવ્યા છે. શ્યામ સંગેમરમરની મધ્યમ કદની અત્યંત પ્રાચીન અને સુંદર પ્રતિમાજી અહીંયાં બિરાજિત છે. આ પ્રતિમાજી ચમત્કારી હોવાનું મનાય છે. અહીંથી અડધો કિલોમીટર દૂર રાજા વિશાલના ખંડેરો આવેલા છે. રાજા વિશાલ ઇક્ષ્વાકુ કુળ અને અલખ્વુંષા રાજાના પુત્ર હતા. એમણે ઘણાં ગામોને એકત્ર કરી આ ક્ષેત્રને વિશાલ સ્વરૂપ આપી વૈશાલી એવું નામ આપ્યું. આ ગામને ‘બસાઢ’ પણ કહેવાય છે.

આ પ્રાચીન મંદિર જોયા બાદ મને મનમાં પ્રશ્ન ઊઠ્યો કે શું આવાં જૂનાં મંદિરોનો જીર્ણોદ્ધાર ન કરી શકાય? અહીં ધર્મશાળા અને પરિસર બનાવી સ્થાનીય લોકોને રોજગાર ન આપી શકાય? પણ આપણો સમાજ નવાં મંદિરો બનાવવાની જાણે હોડમાં ઊતર્યો હોય એવું લાગે છે. બિહારમાં મહાવીર કલ્યાણક ભૂમિ વિશે ત્રણ મતો પ્રવર્તે છે. દિગંબર મતાનુસાર વૈશાલી અને કુંડલપુર આ બંને જગ્યાએ ભગવાનનાં ત્રણ કલ્યાણકો થયાં એવું મનાય છે અને શ્વેતાંબર મતાનુસાર ક્ષત્રિયકુંડમાં. અહીં વિવાદ કે મૂંઝવણમાં ન

પડતા એટલું માની શકાય કે આ જનપદ વિસ્તાર કેટલો વિશાળ હશે કે આ ત્રણેય ઘટનાઓ અઢી હજાર વર્ષ પહેલાં આસપાસની કોઈ પણ જગ્યાઓમાં બની હોય અને આ વિસ્તારની આ ત્રણેય પવિત્ર ભૂમિને કલ્યાણક ભૂમિ તરીકે માન આપી દેવાયું હોય. આથી વધુ ચર્ચામાં ન પડતા આ ત્રણેય કલ્યાણક ભૂમિઓનાં દર્શન મારે કરવા એમ નક્કી કર્યું હતું.

અહીં દર્શન અભિષેક કરી, વસ્ત્ર પરિવર્તન કરી, બહાર આવી. વસ્તીમાં આવેલ હિન્દુ પ્રાચીન મંદિર જોવા ગઈ. ત્યાં ફરી બાળકોની પલટન ભેગી થઈ ગઈ. આઘેડ વયની સ્ત્રીઓ પોતાના પૌત્ર-દોહિત્રને લઈને સવારનો કુમળો તડકો લઈ રહી હતી. મને જોઈ એક સ્ત્રી બીજી સ્ત્રીને કંઈક કહેવા લાગી. બીજી મહિલા એ બુજુર્ગ મહિલાને મારી સામું જોઈ ચૂપ કરાવી રહી હતી. મેં એમની વાતોને સાંભળવાની કોશિશ કરી, પરંતુ કશું ન સમજાતા સ્મિત કરી એ બંને સ્ત્રીઓ પાસે જઈ બેસી ગઈ અને પૂછ્યું તેઓ મારા વિશે શું વાત કરી રહ્યા છે. પેલી વૃદ્ધ મહિલાએ બીજી મહિલાને કશું કહેવાની ના પાડી, પણ એ સ્ત્રી મને ઓળખતી હોવાથી કહેવા લાગી કે, ‘આ ડોશીમા ને એમ લાગે છે કે તું અમારા છોકરાઓને ઉપાડી જઈશ!’ હું એ મહિલાને આશ્ચર્યથી જોતી રહી ગઈ. એ જરા ભોંટી પડી ગઈ. મને મોર્ડન ડ્રેસમાં (શર્ટ-જીન્સ) જોઈ, હું કોઈ વિદેશી મહિલા છું એવું સમજી બેઠી હતી. હું જોરથી હસી પડી. જે મહિલા મને ઓળખતી હતી એણે પેલી ડોશીને સમજાવી કે હું ભલી વ્યક્તિ છું. એમના જેવી જ છું.

ગઈકાલે એ મહિલા મને પોતાની પાસે રહેવા અને ખાવા-પીવાનું કહી રહી હતી. આવા અનુભવો પણ પ્રવાસમાં થાય. મારી વાત જાણ્યા બાદ એ બંને મહિલાઓએ મને જ પકડી લીધી અને કહેવા લાગી કે, હવે હું એમની સાથે અહીં જ રહી જાઉં અને એમના બાળકોને ભણાવું. મારા આશ્ચર્યનો પાર ન રહ્યો. હું ત્યાં થોડી વાર બેઠી. બાળકોને વાર્તાઓ કહી. પાસે જ એક નાનકડી પાનની હાટડી જોઈ અને એ કોની છે તે પૂછ્યું. પેલી સ્ત્રીએ કહ્યું કે એ એની છે. મારે શું જોઈએ છે. એણે એની નાનકડી હાટડી ખોલી. મેં બધા જ બિસ્કીટ અને પીપરમેંટ ખરીદી લીધા અને ત્યાં ઉપસ્થિત બાળકો અને મહિલાઓને આપી દીધા. તેમના ચહેરા પરનું હાસ્ય અને ખિલખિલાટ જોઈ મારો દિવસ સુધરી ગયો.

મારું માનસ હવે એક અલગ દિશામાં તણાવા લાગ્યું. આ લેખ જ્યારે લખવા બેઠી એના એક વર્ષ બાદ મેં મારું મુંબઈનું ઘર છોડી કચ્છની એક ખૂણાની સામાજિક સંસ્થા ગ્રામ સ્વરાજ સંઘ-નીલપરમાં કામ કરતી થઈ ગઈ. મારી યાત્રાના આવા અનુભવો મને કેટલું બધું શીખવી ગયા. નાનકડા અગવડ ભરેલા અંતરિયાળ વિસ્તારમાં અજાણ્યા લોકો સાથે વિતાવેલ થોડાક કલાકો યાદગાર બની ગયા. મારું આવું સાહસ કદાચ આજના લોકોને બિલકુલ ન ગમે, પરંતુ મારા સકારાત્મક વિચારો મને આવા ભયથી હંમેશાં દૂર રાખ્યા કરે છે. કુદરત પરનો દ્રઢ વિશ્વાસ અને અદૃશ્ય શક્તિઓએ મને હંમેશાં સાથ આપ્યો છે.

- નાની ખાખર,

મો.: ૯૯૩૦૫૦૮૪૦૭

ઘર એ પહેલી પાઠશાળા છે ‘સંસ્કારોની’

* હેમા વીરા *

ઉંમરલાયક સંતાનોની સગાઇ કે લગ્ન પ્રસંગે આજના માતા-પિતા-ભાઈ કહેતાં હોય છે કે, અમારે તો રૂપિયા નથી જોઈતા, છોકરો કે છોકરી સંસ્કારી હોય એટલે બહુ થયું, રૂપિયા તો કુદરતની દયાથી બહુ છે, હવે સવાલ એ થાય કે આ સંસ્કાર એટલે શું? ને તે ક્યાથી આવે?

બાળક સંસ્કાર લઈને તો પેદા નથી થતું. આજના યુવા અને આઘેડ વાલીઓએ સમજી લેવાની જરૂર છે કે તમારા સંસ્કારોની સલાહ સંતાનોને બોરિંગ લાગે છે. ટીનેજર અને યુવા સંતાનો તમારા કહેવાથી નહીં તમે જે વ્યવહાર-વર્તન કરો છો, એમાંથી એ લોકો સંસ્કાર ગ્રહણ કરે છે, જેમ નાનું બાળક શીખે એમ.

આજનાં મા-બાપ ઉંમરલાયક બાળકોની હાજરીમાં પડોશીઓની નિંદા, કૂથલી કરતાં હોય છે. એમનાં દાદા-દાદી સાથે તમારું ઉદ્ધતાઈભર્યો વ્યવહાર જોતા હોય, નજીકનાં સગાં-સંબંધીઓની ટીકા-ટિપ્પણીઓ થતી હોય, તમે કોને ઉપર ઉપરથી બોલાવો છો કે કોની આગળ નમી જાઓ છો એ જોતાં હોય છે.

તમારી ઈર્ષ્યાની, અભિમાનની ને અદેખાઈની, મોટાઈની, દંભી-લાલચુ વાતો સાંભળતાં હોય છે. પ્રસંગોપાત થતા તમારા નાના-મોટા વાંધા-વચકા જોતાં હોય. બાળકોની હાજરીમાં ખુલ્લેઆમ વ્યસનો કરતા હો, ગુસ્સો કરતા હો... પતિ-પત્ની એક-બીજાંની ગેરહાજરીમાં આવેલા અજાણ્યા ફોન ઉપર દૂર જઈ ગુસપુસ વાતો કરતાં હો, હળવી મજાકો કે હળવાં અડપલાં કરતાં હો, પારિવારિક કાવા-દાવા અને લગ્નેતર સંબંધોની કચરા જેવી સ્થિતિઓ જોતાં હો, પ્રણયનાં ઉત્કૃષ્ટ ગરમાગરમ દૃશ્યો જોતાં હો આ અને આવી સૌંકડો કુસંસ્કારોની હરકતો કરતા હો અને પછી કયા મોઢે કહો છો કે અમે તો સારા સંસ્કાર આપ્યા છે. બોલીએ એવો કૂવામાં પડઘો પડે. લગભગ સમાજનાં ૯૦ ટકા ઘરોમાં રોજ આવું દૃશ્ય જોવા મળે છે.

માતા-પિતાને ખબર ના પડે એમ એમના સ્વભાવનું પ્રતિબિંબ બાળકોના મગજમાં ઘડાય છે. પછી તમે અમુક વય પછી દીકરા કે વહુની ફરિયાદ કરો એ કેટલા અંશે વ્યાજબી કહેવાય. વૃદ્ધાશ્રમની વધતી

સંખ્યા માટે આ જ પરિબળ જવાબદાર છે, માત્ર બાળકોનો વાંક નથી. સમજુ બાળકોને કક્કો જ ખોટો શિખવાડીએ છીએ.

સાવધાન હિન્દુસ્તાન જોવા કરતા આપણને સાવધાન બનવાની જરૂર છે. આજનો ભણેલો, ગણેલો, અભણ વર્ગ જાણે અજાણે કુસંસ્કારોના બીજ જ રોપતો હોય છે. પુરાણી (પૌરાણિક) ભારતીય સંસ્કૃતિ શી ખબર અડધી પણ બચી હશે કે નહિ.

તમારી એકએક હલચલથી છોકરાઓના મગજમાં એક ફાઈલ રચાતી હોય છે. પરણ્યા પછી એ ફાઈલો ક્લીક થતી હોય છે ને વાત છૂટાછેડા સુધી પહોંચી જાય છે.

તમે પોતે જ એક સમયે બાળકોની હાજરીમાં પતિ કે પત્નીને ઉતારી પાડ્યાં હોય, અક્કડ રહ્યાં હોય, તો પછી તમારો દીકરો કે દીકરી એ પાટે જરૂર ચઢવાના? બાળકો આડા ફાટે કે સેવા ન કરે, વેવાણ-વેવાઈ સાથે સંબધો બગડ્યા હોય તો એમાં જવાબદાર કોણ?

તમારો શરૂઆતનો સ્વભાવ જ કુસંસ્કાર વાવવાનો રહ્યો હોય, પછી તમે શ્રવણ જેવાં પુત્ર-પુત્રીઓ જેવી વહુની અપેક્ષા રાખો એ ક્યાંથી પૂરી થાય? મૂળિયાં તો તમે જડબેસલાક નાખ્યાં છે, પછી રોવા-ઘોવાનો કશો જ મતલબ નથી રહેતો. વાવેતર જ બરાબર નથી કર્યું.

ભણેલાં ગણેલાં મા-બાપને ખબર જ નથી પડતી કે ઘર એ પહેલી પાઠશાળા છે સંસ્કારોની. જેસી કરની વૈસી ભરની, હાથનાં કર્યાં હૈયે વાગ્યાં જેવી કહેવતો આજનાં સુધરેલાં મા-બાપને આત્મસાત કરવાની જરૂર છે, કારણકે છેવટે તો કૂવામાં હોય એવું હવાડામાં આવે.

બાળકો આપણી આશા છે, આપણું સપનું છે, આપણાં સુખ-દુઃખ ઘણો અંશે એમના પર અવલંબે છે. આપણો એમને બધી રીતે સુખી અને સફળ થવા ઈચ્છતા હોઈએ. એટલે જ બાળકનો ઉછેર મા-બાપ માટે એક મોટો પ્રોજેક્ટ બની જાય છે.

બાળકને ઉછેરવાનો ઘણો આનંદ હોય છે, છતાંય માતા-પિતાનાં મૂંઝવણ અને વિમાસણ ઓછાં નથી હોતાં. કદાચ આના જેવું કપરું કામ એક પણ નહિ હોય, એટલે જ વડીલો કહેતા હોય છે કે બાળકને ઉછેરવું એટલે માથે ઝાડ ઉગાડવું! બે અઢી દાયકા પહેલા બાળકને ઉછેરવાનું કાર્ય હતું એના કરતા આજે એ ઘણું વિકટ અને તણાવભર્યું બન્યું છે.

બાળકને સુખી અને પ્રસન્ન બનાવવું આજની અત્યંત ઝડપથી બદલાતી દુનિયાની પરિસ્થિતિ, સમસ્યાઓ અને સંઘર્ષ સામે ટકી શકે અને પોતે પોતાનું એક સરસ, સુખી કુટુંબ નિર્માણ કરી શકે એવો સક્ષમ

બનાવવો એ માતા પિતા માટે ભગીરથ કાર્ય છે. એ ખૂબ જ સાધના માંગી લે છે.

બાળકને જન્મ આપવો એ એક શારીરિક ઘટના છે, પણ બાળકને એક સારો જવાબદાર નાગરિક અને સરસ માણસ બને તેવો તેનો ઉછેર કરવો એ બીજી વાત છે. આપણે માત્ર ઈચ્છા રાખીએ કે મારો દીકરો કે દીકરી આ થાય કે તે થાય એવી માત્ર ઈચ્છાથી કઈ નીવડી શકતું નથી. માતૃત્વ અને પિતૃત્વ એ અત્યંત મુશ્કેલ અને જટિલ કામગીરી છે. એટલે જ તો આ કાર્યમાં ઘણાં માતા-પિતા ઊણાં ઊતરે છે, નિષ્ફળ નીવડે છે.

વાત ભૂલી જાય છે કે, બાળક મા-બાપનો પડછાયો કે પ્રતિકૃતિ નથી. બાળકમાં નિજનું વિશિષ્ટ તત્ત્વ રહેલું છે. એની આંતરિક ચેતનાનો વિકાસ થાય અને પોતે જે છે તે બની શકે એમાં માતા-પિતાએ સહાયરૂપ થવાનું છે. બાળકોને જોઈએ છે સાથ અને ટેકો આપે એવા મા-બાપ, એવા માતા-પિતા જ સંતાનો માટે તાકાત અને શક્તિનો સ્ત્રોત છે. માટે જ સંતાનોને ઉત્તમ પ્રકારે કેળવવા હોય તો એનો એક જ રસ્તો છે કે મા-બાપ પોતાને કેળવે. માતા-પિતાએ જ સંતાનો માટે દૃષ્ટાંતરૂપ બનવાનું હોય છે.

(ગામ: બેરાજા)

માતા-પિતા ઘણી વાર એક અતિ મહત્વની

મો.: ૯૩૨૨૨ ૨૨૪૦૦

પગદંડીને પત્ર, લેખ અને લેખના પ્રતિભાવ લખનારાઓને નમ્ર વિનંતી.

- ❁ આપ આપના લેખ, પ્રતિભાવ, પત્ર વગેરે. pagdandi@kvoss.org પર ઈમેઇલ કરી શકો છો.
- ❁ જો ઈમેઇલ શક્ય ન હોય તો પંગદંડીના ચિચબંદર કાર્યાલય પર પોસ્ટ કે કુરિયર કરી શકો છો.
- ❁ આપના લેખ, કવિતા, પત્ર વગેરે, સારા અક્ષરોમાં, પાનાંની ચારે બાજુ યોગ્ય માર્જિન છોડીને પાનાંની એક બાજુ જ લખવા વિનંતી.
- ❁ પહેલા પાનાં પર આપનું નામ, ગામ, મોબાઈલ નંબર અને ઈમેઇલ આઈડી (મોબાઈલ અને ઈમેઇલ જો આપ છપાવવા માંગતા હોતો જ) લખવા વિનંતી. આપ જો આપનો ફોટો છાપવા માંગતા હો તો નાનકડો પાસપોર્ટ સાઈઝ ફોટો (ફોટો પાછળ નામ સાથે) મોકલવા વિનંતી.
- ❁ આપની કૃતિ મૌલિક હોવી જોઈએ અને અન્ય ક્યાંય પબ્લિશ/પ્રસિદ્ધના થઈ હોય એ જરૂરી.
- ❁ પહેલા પાના પર કુલ કેટલા પાનાં છે, એ લખવા વિનંતી. જેથી કોઈ પાનું મોકલવાનું રહી જાય તો અમે તરત જ આપનું ધ્યાન દોરવી શકીએ.
- ❁ PDF કોપી મોકલો તો સાથે વર્ડની સોફ્ટ કોપી મોકલવા વિનંતી.
- ❁ વ્યાકરણ તેમ જ ભાષાનું ઔચિત્ય જળવાઈ રહે એવી કૃતિઓ જ સ્વીકાર થશે.
- ❁ અનિવાર્ય સંજોગોમાં લેખના ફોટો મોકલી શકો, પણ એ ફોટા ક્લિયર અને સારી રીતે કોપ કરેલા હોવા જોઈએ.
- ❁ આપનો પત્ર મળશે એટલે એ મળ્યાની પહોંચ આપને આપવા યથાયોગ્ય પ્રયત્ન કરવામાં આવશે પણ એ છપાય અને તરત જ છપાય, એવો આગ્રહ ના સેવશો.
- ❁ આપના લેખ, વગેરે મહિનાની પંદર તારીખ સુધી મળશે તો જ આગામી મહિનાની પગદંડીમાં લેવામાં આવશે એ પછી મળતા લેખ, એના પછીના મહિનામાં લેવા યત્ન કરાશે.

DR. JAYANT GALA - ANAESTHESIOLOGST

Narrative of an interview by
Dr. Amit Ghatalia / Dr. Hiren Furia

Dr. Hiten Furia and Dr. Amit Ghatalia had the pleasure of meeting and to interact with Dr. Jayant Gala on behalf of IMA Mulund. Here is to illustrious journey of DR. Jayant Gala

Dr. Jayant Gala is an eminent and well respected senior anaesthesiologist from Mulund having more than 50 years of experience.

Hailing from a family with a business background, Dr. Gala did his MBBS in 1966 from Manipal and PG - Diploma in Anaesthesiology from JJ group of Hospitals in 1969. His first preference was for Surgery but he wasn't getting it in the desired unit. Sensing that he may not get adequate exposure and experience, he opted for Anaesthesiology - his second choice.

One thing was certain - Work station has to be an Operation Theatre.

Initially for a few days, he didn't get much encouraging response of work and it was a worrying factor. However, later on, he was so overwhelmed with work that he found it difficult to cope. He was covering Kurla, Ghatkopar, Bhandup and Mulund. He was proficient in his work, attending paediatric to geriatric population, doing craniotomy to cardiothoracic to joint replacement to obstetrics and gynaecological cases. He was one of the first to give epidural with finesse and expertise. So much so, even

the best among them were baffled, how did he do so well? He was the first one to own a fibro-optic instrument in those days.

He also has a philanthropic trait within to help needy in every which way. He is of the opinion that there are many in the society who need experts' help but can't afford it. For such under-privileged class, he is always available to help. His take is, as a student, we learnt anatomy on the cadavers of poor people. In government hospitals and OPDs, we learnt on the same poor patients. Isn't it fair to return to them if an opportunity arises? *How down to earth and humanitarian ways to look at life!*

He has to his credit the honour to start the third largest blood bank in those days. *He humbly states that if it was not him, someone else would have done it.*

He clearly recalls some of the challenges he faced. For example, the instruments were becoming obsolete. Overall infrastructure was not conducive. Communication was a challenge in the era of landline phones, posing logistics difficulties. Local helps were scanty.

There weren't many education awareness seminars. Pay scales were low. Above all, even Surgeons' attitude and mindset was a problem as they often tried cutting the corners to compromise, eventually making it difficult for the patients.

On being queried about any regrets, he clearly states that in life, regrets come first. Later on you learn the ways to overcome them. He narrates a few of his regrets as being not able to pursue MD. Another one is not being proficient with regional anaesthesia. Lack of corporate hospital experience is another one as it provides a learning discipline, importance of pre-op check up, systematic approach.

He is of the opinion that in an OT, the patient is a VIP, no one else!

He has written about **The Learning Curve**, which is an art that we acquire and exhibit in the practice over a period of time and it's of paramount importance.

He vividly recollects a turnaround in his attitude when he had taken a short break from busy and mechanical work for a family holiday with a couple of books. One was Arthur Hailey's **Final Diagnosis**, which depicts Dr. Pearson, HOD Pathology, from a reputed hospital, due for retirement. He is requested to resign because of many errors and negligence, which tarnished hospital's reputation. After putting papers, he voices his inner turmoil by stating how he kept up with the chores of administration and routine work and

neglected to update his skills, thus inviting his downfall.

This reading cast a deep impression with tears in his eyes and jolts him. He could foresee his own future path and visualize that if he failed to update his knowledge and skills, he too would get rusted and fall. *This initiated a quest for knowledge, a crusade for a better working environment and quality of equipments.*

Yet another game changer was **Jonathan Livingston Seagull**, a book by Richard Bach. The character of Jonathan, a bird signifying a human, aspires to fly high and fast despite limitations and fails many times. Not giving up, he persists and succeeds. *This Jonathan kindled fire within himself, boosting his confidence.* He could convince his Surgeon colleagues to upgrade and update the working atmosphere and equipments and at times he had to put his foot down so as not to compromise on quality and patient's welfare.

He fondly recollects and expresses gratitude to his dear colleagues from whom he has learnt a lot. Dr. Gokul Thakker and Dr. S. R. Mukhi taught him boldness and always supported him. Dr. L. R. Chandan showed him meticulous ways of surgery with finesse. Dr. Mrs. S. D. Upasani was always full of enthusiasm and did work untiringly without an iota of complaint despite many challenges. Dr. Atul Ganatra helped him learn the newer technologies.

He was also instrumental in helping him in the state conference at Akola as a faculty. He always encouraged him in any endeavor that he undertook, be that updating the instruments or buying new equipments. He remembers fondly Dr. Vijay Shetty from Fortis for his kindness and affection. He has pleasant memories of his association with Fortis- in a professional capacity as well as being a patient receiving treatment.

He has received many honours during his career for his achievements but few among them such as the one bestowed by **MAS** (Mumbai Anaesthesia Society), **ISA** (Indian Society of Anaesthesia) and **USS Hospital** are most dear to him. MAS is a reputed body of more than 3500 anaesthesiologists. *He believes that relations are important and they are earned by earnest sincerity.*

He recalls an incidence where he was to address the audience at MAS Seminar and was allotted 25 minutes for the talk. When towards the end of his talk, he talked about the **flipside** of himself, narrating his failures and deaths encountered, there was a stunned silence followed by the request to carry on his talk further.

In the process, they had to cancel next two talks. He was praised for the forthright ways of narration and courage as no one else had done so before.

He has been the past-president of **IMA Mulund as well as that of KVO Mulund**. This multi-faceted gentleman

has varied interests and hobbies like *collection of antiques, designing residence & furniture, learning newer technological advances, reading and writing, travelling across the globe, gardening* to name the few. **Jain tatva** and **Jain literature** has made a lasting impression on his psyche. To his credit, he has a coffee table pictorial book by the name **Flight- The Saga of a Doyen**, dedicated towards the journey of his father Shri Virjeebhai. There is a Gujarati translation of the same, titled **Udan**, yet another one about his native **Chasarain Kutchh** aptly titled **The time slipping by**. He is ably supported by his wife Vasantiben, two sons Hemal, Mehul, their wives and children.

On a parting note he shares thus:

Friends, we are at present juncture, blessed with lots of learning opportunities through Conferences, Seminars, Workshops as well as real time Wapp groups with many willing colleagues to help us. I extend my special gratitude to them. Most of you are young, full of spices and vinegar, what I mean, up to date with knowledge and expertise- which I never had and never will now. The message is unequivocal and adaptation to newer frontier is an equally inevitable process. I end with saying, "Perils of Learning Curves are inescapable".

Thank You Sir. Thank you for baring your heart and sharing your care.

ડૉ. સીમા તરલ ગાલા ! બહુ આયામી વ્યક્તિત્વ !

* પ્રસ્તુતિ: વસંત શાહ કચ્છ કેસરી *

કર્ણાટક રાજ્યના વેલ્લારી શહેરમાં ઈ.સ. ૧૯૭૩માં કચ્છ ગામ વિંઝાણાના શ્રી વિશનજીભાઈ ગડા તથા દક્ષા બેનના ઘરે સીમાનો જન્મ થયો. બાળપણથી જ પોતાના શાળાના અભ્યાસ સાથે રમતગમત, ધાર્મિક અને રાજકીય પ્રવૃત્તિઓ પ્રત્યે એક અનેરું આકર્ષણ ધરાવતા હતા.

તેમણે નવ વર્ષની વયે કરાટેનું શિક્ષણ લઈ બ્લુ બેલ્ટ III મેળવી લીધો. ૧૦મા વર્ષ ટ્રાફિક કંટ્રોલ ટ્રેનિંગ કૅમ્પમાં જોડાયાં અને ૧૨ વર્ષની વયે NCC સાથે જોડાઈને પોતાના જીવનને શિસ્તબદ્ધ બનાવ્યું. ભારતીય રાઈફલ શૂટિંગ એમ્પિયનશિપમાં ભાગ લઈ રાજ્ય કક્ષાએ તથા કેન્દ્ર કક્ષાએ ગોલ્ડ, સિલ્વર તથા બ્રોન્ઝ મેડલો મેળવ્યાં. કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા "Renowned shot"નું ટાઈટલ તથા મહારાષ્ટ્ર સરકાર દ્વારા "તામ્રપત્ર" આપીને એમનું બહુમાન થયું.

શાળા પૂર્ણ કરી, કૉલેજના શિક્ષણ માટે ૧૯૮૭માં મુંબઈ આવ્યાં. કોલેજ અભ્યાસ દરમિયાન દેવપુરના તરલ ભાઈલાલ ગાલા સાથે ૧૯૮૩માં લગ્નગ્રંથિથી જોડાયાં. લગ્નજીવનમાં પણ અભ્યાસ કરી પોલિટિકલ

સાયન્સ સાથે BA તથા જૈન ફિલોસોફી સાથે MA સુધીની પરીક્ષાઓ પાસ કરી. ૧૯૮૬માં પુત્રના જન્મ બાદ, પતિના ધંધાર્થે, ૧૯૯૮માં મુંબઈથી વાપી સ્થળાંતર કર્યું. પુત્રના ઉછેર માટે સાત વર્ષ ગૃહિણી બની રહ્યા બાદ ૨૦૦૩માં CBSEના વિદ્યાર્થીઓ માટે, પોતાના કોચિંગ ક્લાસ શરૂ કર્યાં.

વાપીની રોટરી ક્લબ તરફથી અમેરિકાના નોર્થ કેરોલિના પ્રાંત માટે ગ્રુપ સ્ટડી એક્સચેન્જ પ્રોગ્રામના સદસ્ય તરીકે ચૂંટાઈ, એક મહિનાની ટૂરમાં ત્યાંની પદ્મ ક્લબની મુલાકાત લીધી. પોલિટિકલ સાયન્સના અભ્યાસના લીધે રાજકીય પ્રવૃત્તિમાં ભાગ લઈ દેશસેવા કરવાની ઈચ્છાથી, ૨૦૧૬માં, વાપીની નગરપાલિકાની ચૂંટણી લડ્યાં, જ્યાં અને મ્યુનિસિપલ કાઉન્સિલર બની, સ્ટેનિંગ કમિટી તેમ જ આરોગ્ય કમિટીના સભ્ય રહી લોકસેવામાં કાર્યરત રહ્યાં.

૨૦૨૧થી વલસાડ જિલ્લાના ટ્રાફિક કંટ્રોલ બોર્ડના સભ્ય સલાહકાર તરીકે સેવા આપી રહ્યાં છે. તેઓ પિસ્તોલ રાખવાનો સરકારી પરવાનો ધરાવે છે. ૨૦૧૯થી તેઓ ભારતીય પ્લેનેટરી સોસાયટીના માનનીય સભ્ય છે.

તેમણે સાંકેતિક ભાષાનો અભ્યાસ કરી, ૧૦મા ધોરણના, મૂક-બધિર વિદ્યાર્થીઓને બે વર્ષ સુધી મનો વિકાસ સંસ્થા, દેગામમાં વિનામૂલ્ય શિક્ષણ આપ્યું છે. સીમાબેન “ઓલ ઈન્ડિયા શા બેહરામ બાગ સોસાયટી” જે વિજ્ઞાન અને શિક્ષણનું સંશોધન કાર્ય કરતી એક NGO છે તેના સભ્ય છે. ૨૦૧૯માં તેઓએ જૈન અચ્ચલ ગચ્છાધિપતિ પૂ. શ્રી ગુણસાગર સુરિશ્વરજી મ.સા.ના. જીવન પર થિસિસ લખી Phd કરી, ડૉક્ટરેટની પદવી મેળવી. તેઓ અંગ્રેજી, હિન્દી, ગુજરાતી, મરાઠી, કન્નડ અને તેલુગુ ભાષાઓ પર સારું પ્રભુત્વ ધરાવે છે. હાલમાં તેઓ સંસ્કૃત, પ્રાકૃત ભાષા અને બ્રાહ્મી લિપિનો અભ્યાસ કરી રહ્યાં છે.

તેઓ ૨૦૧૯માં United Nations headquarters New Yorkમાં UNCSW - ૬૩ના ન્યૂ યોર્ક સંમેલનમાં ભારત દેશના પ્રતિનિધિ તરીકે આમંત્રિત હતાં. ત્યાં તેમણે “ભારતીય નારીની રાજકીય સ્થિતિ” અને “મહિલાઓની માનસિક સ્થિતિ” વિશે પત્રો પ્રસ્તુત કર્યા. ૨૦૨૧માં તેઓ ફરીથી United Nations UNCSW- 66માં કોરોનાને લીધે અમેરિકા જઈ ન શક્યાં તેથી એમણે ઓનલાઇન કોન્ફરન્સથી પત્ર રજૂ કર્યા, જે બન્ને સંમેલનમાં ખૂબ પ્રશંસા પામ્યા. માર્ચ, ૨૦૨૩માં તેઓ અમેરિકામાં યોજાયેલ United Nations Headquarters New Yorkમાં UNCSW-67ના સંમેલનમાં ખાસ આમંત્રિત ભારતીય સભ્ય તરીકે હાજર રહ્યાં હતાં.

G-૨૦ સમિટની એપ્રિલ ‘૨૩ માં તિરુવનંતપુરમ ખાતેની એમ્પાવર સમિટમાં ખાસ આમંત્રિત તરીકે હાજરી આપી. તેમજ ૧ થી ૪ ઓગસ્ટ ‘૨૩માં ગાંધીનગર ખાતેની મિનિસ્ટેરિયલ કોન્ફરન્સમાં પણ હાજર રહ્યાં હતાં.

હાલ તેઓ વાપીની ગોયમ જૈન સંસ્કાર વાટિકાના માનનીય પ્રિન્સિપાલ તરીકે જૈન ફિલોસોફીના ક્લાસ લઈ સેવા આપી રહ્યાં છે. સંક્ષિપ્તમાં, ડૉ. સીમાબેને ૫૦ વર્ષની વયમાં ઘણીબધી. ઉલ્લેખનીય સિદ્ધિઓ હાંસલ કરી છે, જેમ કે અનુસ્નાતક, ડૉક્ટરેટ મેળવનાર, કરાટે ચેમ્પ, NCC કેડેટ, રાઇફલ શૂટર, પિસ્તોલધારક, ટ્રાફિક કન્ટ્રોલર, પ્લેનેટરી સલાહકાર, UNCSW પોઈન્ટર, G-20 સમિટ સલાહકાર, જૈન ફિલોસોફર, રાજકારણી, સાંકેતિક ભાષાના જાણકાર, બેહરામ બાગ સોસાયટીના સભ્ય, જૈન તથા નોન-જૈન વિદ્યાર્થીઓ તથા પ. પૂ. સાધુ/ સાધ્વી ભાગવંતોને Phd ભણાવા માટેનું સંપૂર્ણ માર્ગદર્શન ઓનલાઇન વિનામૂલ્ય આપે છે.

આ છે હસમુખ, માનનીય, બહુ આયામી, સદા મદદરૂપ અને જીવનથી ભરપૂર એક જાજરમાન વ્યક્તિત્વ ડૉ. સીમા તરલ ગાલા...

એમનો સંપર્ક - મો. 9824176167, 9427468042
ઈ મેઇલ: seemagala999@gmail.com

- દેવપુર/મુલુંડ.

જાગો પેરેન્ટ્સ જાગો

* ભાવિની મનિષ લોડાયા *

ફીડમ તમારાં સંતાનોનાં ફ્યુચર ફિનિશ ન કરે તે પહેલાં જાગો. પેરેન્ટ્સ જાગો.

લવજેહાદ એ હાલમાં ચાલી રહેલો ખૂબ જ ગંભીર વિષય છે. આપણે સૌ જાણીએ છીએ કે, આ પ્રકારના બનતા બનાવોમાં આપણી દીકરીઓનાં જીવન અને ભવિષ્ય જોખમમાં છે. અણગમતી ઘટનાઓ ઘટે છે. માટે આ પ્રકારની જીવલેણ ઘટનાઓ ન ઘટે અને આપણા સમાજની દીકરીઓ સુરક્ષિત રહે તેને માટે આપણે શું કરી શકીએ છીએ, તે વિશે જાણવું અને સમજવું ખૂબ જ જરૂરી થઈ ગયું છે.

આપણો સમાજ, આપણી સંસ્કૃતિ અને આપણો ધર્મ એ સુરક્ષિતતાના સૌથી મોટા સ્તંભ છે. તો સૌ કોઈએ પોતાને પૂછવાની જરૂર છે કે, શું આપણે આ સ્તંભ સાથે જોડાયેલા છીએ? જી હા મિત્રો, બાળક જેવા લોકો સાથે હળશે-મળશે તેવા સંસ્કાર તેમનામાં આવશે. સમાજમાં હળવ-મળવાથી તે આપણા લોકો સાથે આત્મીયતાથી જોડાશે. જેથી કરીને લાગણી અને હૂંફ મેળવવા તેઓ બહાર ભટકવા નહીં જાય.

ધર્મનું મહત્ત્વ

પ્રભુભક્તિ, મંદિર, દેરાસર જેવા ધર્મના સંસ્કારો જો ઘરમાં હશે તો સાચું-ખોટું સમજવાની ક્ષમતાઓ પારખી શકશે. મોટા ભાગના લોકો પોતાનાં બાળકોને દેરાસરમાં લઈ જતાં એટલાં માટે ડરતાં હોય છે કે, ક્યાંક પોતાનું બાળક દીક્ષાના માર્ગે ન જાય, પરંતુ તે દરેકને કહેવાનું છે કે, ધર્મગુરુ તમને આપણી સંસ્કૃતિની સમીપ રાખશે, પરંતુ બહારનાં ખરાબ તત્ત્વો જીવનને ગેરમાર્ગે દોરશે. માટે ધર્મના સંસ્કાર ખૂબ જરૂરી છે.

બાળક સાથે મિત્રતાભર્યું વર્તન

હાલમાં વિભક્ત પરિવારોમાં રહેવાને કારણે અને વર્કિંગ પેરેન્ટ્સની ફેશનની લીધે બાળક એકલતાનો શિકાર બનતો હોય છે, જેથી એ બાળક પ્રોમ મેળવવા બહાર અપરિચિત લોકો સાથે સંબંધો બાંધે છે, માટે દરેક પેરેન્ટ્સની જવાબદારી છે કે, ગમે તેવા વ્યસ્ત હોવ, પણ તમારા બાળક સાથે વાતો કરો, એકમેકની દિનચર્યા શેર કરો. એમના રોજિંદા જીવન અને ફેન્ડ સર્કલ વિશે જાણો જેથી તેઓ ખરાબ સંગતથી દૂર રહે.

દીકરીઓને સંદેશ

પાર્ટીઓ, વગેરેમાં પહેલા છૂટછાટ લેવાય છે અને પછી માદક પીણાંઓ મેળવી છોકરીઓની અશ્લીલ ક્લિપ કાઢીને તેને બ્લૉકમેલ કરવામાં આવે છે અને સમાજમાં બદનામીના ડરને કારણે દીકરીઓ અન્યાય સહન કરતી હોય છે અને અતિશય ટોચર થતાં તેઓ આપઘાત જેવાં પગલાં લેતી હોય છે. આપણે દરેક દીકરીઓને એટલું જ કહીશું કે, તમારી સાથે ખરાબમાં ખરાબ ઘટના પણ જો ઘટી હોય તોપણ ડર્યા વગર તમારા પેરેન્ટ્સ સાથે શેર કરજો જેથી તેઓ તમને મુશ્કેલીમાંથી બહાર કાઢવામાં મદદ કરી શકે.

સંસ્થા અને મહાજનને સંદેશ

આપણા સમાજમાં દીકરા-દીકરીઓ સુખી જીવન જીવે તેના માટે સંસ્થા અને મહાજનોએ વિશેષ પગલાં લેવાની જરૂર છે ખાસ કરીને નારીશક્તિ અને મહિલામંડળ જેવી સંસ્થાઓ ૧૫ થી ૩૦ વર્ષની દીકરીઓને માટે વધુ ને વધુ પ્રોગ્રામોનું આયોજન કરે અને તેઓને સાચા જીવન સમજવાના માર્ગમાં સહાયરૂપ બને જેથી

આ દુનિયાની

સૌથી મોટી તકલીફ એ છે.

કે લોકો સાચું મનમાં બોલે છે,
અને ખોટું બુમો પાડી ને બોલે છે.

કરીને આપણી દીકરીઓ કોઈ પણ અયોગ્ય પગલાં ન લે.

ખાસ પેરેન્ટ્સને સમજવાની વાત

કોઈ પણ જાતિ અને ધર્મ સાથે આપણને વેરભાવના નથી, પણ આપણી સંસ્કૃતિ, આપણો ધર્મ એ આપણું કવચ છે, એ વાત ખાસ ધ્યાનમાં રાખો અને આ સમજ સંતાનોમાં ત્યારે જ આવશે જ્યારે આપણે મા-બાપ વેસ્ટર્ન કલ્ચરની ગુલામીમાંથી બહાર આવશું. જી હા, દરેક વસ્તુને લાઈટલી લેવાવાળા આપણે એટલું બિન્દાસ અને છૂટછાટવાળું જીવન જીવવા લાગ્યા છીએ કે જેથી સંતાનો પણ એનું અનુકરણ કરવા લાગ્યાં છે. આપણે જ સમાજમાં હળવા-મળવાનું બંધ કરી નાખ્યું છે, પબ પાર્ટી અને બિયર પાર્ટીમાં જવાનો ટાઈમ હોય છે, પરંતુ સમાજના સંમોલન અથવા દેરાસરમાં જવાનું ટાળીએ છીએ. બિયર બાર અને પાર્ટીને ફેશનનું નામ આપવાવાળા આપણે હવે જાગવાની જરૂર છે. માટે જાગો પેરેન્ટ્સ જાગો.

વારાપધર, મુલુંડ

મો : ૯૧૬૭૬૬૭૧૨૬

અસત્ય, દગો અને બહાના

તમને બે ક્ષણની ખુશી તો આપશે,
પણ એની કિંમત તમારે ભવિષ્યમાં
જરૂર ચૂકવવી પડશે !!

સાહિત્ય-અમૃત

* આલેખન : ચંદ્રકાન્ત નંદુ *

સાહિત્યની ઉત્તમ કૃતિઓના અંશો, કૃતિના આલેખનમાં પ્રવાહિતા જળવાઈ રહે એ હેતુથી ટિપ્પણીઓ સાથે અત્રે આપવામાં આવેલ છે.

રેખાંકિત આકૃતિઓમાંનું લેખન 'આલેખક' દ્વારા કરાયેલ વિવરણ અને ટિપ્પણીઓ છે. રેખાંકિત આકૃતિઓ બહારનું લેખન મૂળ કૃતિની પ્રતિકૃતિ છે.

પુસ્તક	:	રેવન્યૂ સ્ટેમ્પ. (અમૃતા પ્રીતમની આત્મકથા) મૂળ હિન્દીમાં 'રસીદી ટિકટ'
લેખિકા	:	અમૃતા પ્રીતમ
અનુવાદ	:	જયા મહેતા
પ્રકાશક	:	અશોક પ્રકાશન, અમદાવાદ
પ્રકાશન વર્ષ	:	૧૯૮૦- પુનઃમુદ્રણ - ૧૯૮૩

ઘરઆંગણે પંજાબનાં કેટલાંક વર્તમાનપત્રો અને વાંકદેખા લેખકો અને પત્રકારોએ અમૃતાને નીચે પાડવા ઘણાં હવાતિયાં માર્યા પણ અમૃતાની સચ્ચાઈ અને એના લેખનની નક્કરતા અને ઊંચાઈને કોઈ આંચ આવે એમ નહોતી. દેશ-વિદેશના કેટલાય પ્રથમ હરોળના સાહિત્યકારો અને મહાનુભાવોના હૃદયમાં અમૃતાનું આદરભર્યું સ્થાન હતું.

અમૃતાના હિન્દીમાં અનુદિત કાવ્યોનો સંગ્રહ 'તડકાનો ટુકડો' પ્રકાશિત થયો ત્યારે વિખ્યાત કવિ સુમિત્રાનન્દન પંતના શબ્દો - 'કવિતાઓના હિન્દી અનુવાદથી હિંદી કાવ્ય ભાવસમૃદ્ધ, સ્વપ્નસંસ્કૃત તથા શિલ્પસમૃદ્ધ બનશે - એના કાવ્ય સર્જનની ઊંચાઈનો અહેસાસ કરાવે છે.'

ભારત અને વિદેશના અનેક સર્જકોએ અમૃતાને જે પ્રેમ અને આદર આપ્યો એણે અમૃતાને એની હતાશ અને પીડાજનક દશામાંથી બહાર આણ્યા પરંતુ ઊંડેઊંડે અમૃતાના હૃદયમાં અજંપો ઘૂંટાતો રહ્યો હતો. એની એકલતા ચહેરા પર સુકાઈ ગયેલાં આંસુઓની

જેમ શાંત થઈ ગઈ હતી. એ એકલી જ હતી. પતિ પ્રીતમસિંહ સાથેના સંબંધવિચ્છેદમાં જરાય કટુતા નહોતી. એમાં પરસ્પર પ્રત્યેના સદ્ભાવ અને આદરથી એ પવિત્ર સંબંધની ગરિમા જળવાઈ રહી હતી. સાહિર અમૃતાના જીવનમાં આવે છે સૂર્યપ્રકાશની જેમ, પણ એક છાયાની શીતળતા બનીને જ રહ્યો. પણ અમૃતાના હૃદયમાં ધરબાયેલી એકલતાનું શું? ત્યારે ઈમરોઝ એના જીવનમાં આવે છે પ્રભાતનાં પુષ્પોની તાજગી લઈને અને એ પુષ્પ અંત સુધી અમૃતાના જીવનમાં પમરાટ પ્રસરાવી રહ્યાં. ૧૯૬૦ની ઘટનાએ ઈમરોઝની સાચી ઓળખ આપી. અમૃતાના આંતરવિશ્વના એ અગમ્ય ભાવો એના જ શબ્દોમાં વ્યક્ત થઈ શકે.

ઈમરોઝના પ્રેમમાં સચ્ચાઈ જરૂર હતી, પણ એમાં ખૂબ ઊંડે કંઈક દ્વિધા પણ ભળેલી હતી, ઘણુખરું એની પોતાની દૃષ્ટિથી પણ છૂપી. એ દ્વિધા થોડો સમય એટલે ઊંડે ઊતરી ગઈ કે પછી સપાટી પર એનું અસ્તિત્વ ક્યાંય દેખાયું નહીં. અમને લાગ્યું કે અમે એનાથી મુક્ત થઈ ગયાં છીએ. પણ ઈમરોઝને તાવ આવવા માંડ્યો, ઍક્સ-રે પણ કાઢ્યા, પણ ‘તે’ ઍક્સ-રેમાં ક્યાં દેખાવાની હતી? તાવને બીજો મહિનો શરૂ થઈ ગયો અને ત્યારે તે પોતાની મેળે જ સપાટી પર આવી ગઈ. હું જાણું છું, એ દિવસોનાં મારાં આંસુ મારા કલ્પિત સ્વની રૂપરેખાથી મેળ નહોતાં ખાતાં, હું એનાથી બહુ નાની થઈ ગઈ હતી,

પણ એ લગભગ સ્પષ્ટ થઈ ગયું કે જ્યાં સુધી એ મારાથી ખૂબ દૂર નહીં થઈ જાય ત્યાં સુધી તેનો તાવ નહીં ઊતરે. એકબીજાંને પામવા માટે દૂરતાના રણમાંથી ગુજરવું જરૂરી હતું - એ જાણવા માટે કે અંતરની તરસ કેટલી છે અને શા માટે છે. જ્યારે દૂરતાનું પગલું માંડ્યું - એ બહુ કઠિન હતું - ત્યારે ઈમરોઝનો તાવ ઊતરી ગયો.

એ દૂરતાને અમે ત્રણ વર્ષ આપ્યાં અને બદલામાં એણે અમને પોતાની ઓળખ આપી અને ઈમરોઝને ખાતરી થઈ ગઈ કે આ દુનિયામાં એને કેવળ મારી જ આવશ્યકતા છે.

એક ઉર્દૂ મુશાયરાની એક કવિતા...

‘મારી જિંદગીના આ કાગળ પર તારા પ્રેમે અગૂંઠો પાડ્યો છે
એનો હિસાબ કોણ ચૂકવશે...’

અમૃતાની આ કવિતા એક ઉર્દૂ મુશાયરા પછીથી લખાઈ. એ મુશાયરા પછી લોકો સાહિર પાસે એના હસ્તાક્ષર લઈ રહ્યા હતા. ધીરેધીરે લોકો વિખેરાયા અને ત્યારે અમૃતા સાહિર પાસે જાય છે. એની હથેળી સાહિર સામે ધરે છે અને કહે છે - 'ઓંટોગ્રાફ'. સાહિર કલમની શાહી એના અંગૂઠા પર લગાડે છે અને એ અંગૂઠો અમૃતાની હથેળી પર મૂકે છે. અંગૂઠાની છાપ અમૃતાની હથેળી પર ઊપસે છે અને અમૃતા કહે છે :

જાણે મારી હથેળીના કાગળ પર હસ્તાક્ષર કર્યા હોય! મારા આ કાગળ પર શું લખેલું હતું જેની પર એણે હસ્તાક્ષર કર્યા હતા, એ બધું હવાને હવાલે છે. એણે ન એને ક્યારેય

વાંચ્યું, ન જિંદગીએ, એટલે જ કહી શકું છું- સાહિર એક ખયાલ હતો - હવામાં ચમકતો, કદાચ મારા પોતાના જ ખયાલોનો એક જાદુ.

અને ત્યારે અમૃતા ઈમરોઝની વાત કરતાં કહે છે કે, ઈમરોઝ સાથેનો સમય બેખુદીની જિન્દગી હતી.

એક દિવસ ઘરે કોઈ મહેમાન આવેલા. એમણે અમૃતા અને ઈમરોઝ બંનેનો હાથ જોયો અને અમૃતાને કહ્યું કે, એના હાથમાં ધનની બહુ લાંબી અને ઊંડી રેખા છે અને પછી ઈમરોઝના હાથની રેખાઓને જોઈ કહ્યું કે, ઈમરોઝના હાથની રેખાઓ કેટલીય જગ્યાએ તૂટેલી છે અને એની પાસે ક્યારેય ધન સંચિત નહીં થાય. ઈમરોઝે અમૃતાનો હાથ પોતાના હાથ પર મૂક્યો અને કહ્યું: “ઠીક છે, તો પછી અમે બંને એક જ રેખાથી ગુજારો કરી લઈશું.” આ હતો ઈમરોઝ!

ઈમરોઝ એક કલાકાર હતો. ૧૯૬૪ની વાત છે. ઈમરોઝે એનું રહેઠાણ બદલ્યું. ત્યારે નોકરનો પગાર ચૂકવ્યા બાદ એની પાસે માંડ સોએક રૂપિયા બચ્યા હતા. એક ઍડ્વર્ટાઈઝિંગ પેટીમાં નોકરીએ લાગ્યો. બારસોએક રૂપિયાનો પગાર હતો. ગાડું ચાલતું હતું અને એક દિવસ અમૃતાને કહે છે કે એની પાસે દસ હજાર રૂપિયા હોય તો એ કોઈ પણ સમયે નોકરી છોડી મનમરજીએ કશુંય કરી શકે અને બંને રૂપિયા દસ

હજાર ભેગા કરવામાં લાગી ગયાં અને ઈમરોઝે નોકરી છોડી દીધી. અમૃતાને એ વખતે યુરોપ જવાનું થયું. અહીં ઈમરોઝે બાટિકનો પ્રયોગ શરૂ કર્યો. બાટિકના એ પ્રયોગમાં ધાબાવાળા કપડાના ઢગલાના ઢગલા ભેગા થતા ગયા. એ દિવસોની યાદ અને ઈમરોઝના મિજાજની વાત કરતાં અમૃતા કહે છે :

એ દિવસોમાં ઈમરોઝનો મિજાજ દિલ્હીની પડતાં જ ઠંડીથી ધ્રૂજવા લાગતું હતું. કંઈક એ મોસમ જેવો હતો, જ્યારે બપોરને સમયે કહેવું હતું, પણ બધા શબ્દો વ્યર્થ હતા. લૂના તાપથી શરીર બળવા માંડતું અને સાંજ

બાટિકના આ પ્રયોગાત્મક વ્યવસાયમાં દસ હજાર રૂપિયા હોમાઈ ગયા. ઈમરોઝે એનો એક પ્લોટ વેચી નાખ્યો. પુસ્તકોનાં કોઈ ટાઈટલોમાં થોડું ઘણું કમાયો હતો એ પણ સ્વાહા થઈ ગયું. કુલ સરવાળો પહોંચ્યો વીસ હજાર પર.

ઈમરોઝનું મન બાટિક પરથી ઊઠી ગયું. એના આ બાટિક-પ્રયોગમાં ઈમરોઝે એક સિલ્કની સાડી અને સિલ્કનું કમીઝ પોતાને હાથે બનાવ્યું હતું. તે અમૃતા પાસે હતાં. એ સાડી કે કમીઝ જ્યારે પહેરે ત્યારે અમૃતાને રૂ. વીસ હજારની યાદ આવતી અને મનમાં ઉદાસી છવાઈ જતી અને ત્યારે ઈમરોઝ હસતાં હસતાં કહેતો...

‘આટલી કીમતી સાડી તો કોઈ પહેરી છે...’ એટલે મારી આ સાડી દસ મહારાણીએ પણ નહીં પહેરી હોય. તમારે હજારની છે અને કમીઝ પણ દસ હજારનું. ખુશ થવું જોઈએ કે તમે દસ હજારની સાડી

ઈમરોઝ એક કલાકાર હતો અને કલાકાર તો આવો જ હોય. જે એની બધી મૂડી ગુમાવીને પણ હસી શકે. વીસ હજાર રૂપિયા એણે ન પહેલાં જોયા હતા ન પછી. અને છતાં એ કહી શકતો ‘હું સાચેસાચ અમીર છું.’

ઈમરોઝના હાથની રેખાઓ તો જે હોય તે, એના મસ્તિષ્કમાં ઉઠતી વિચારોની

રેખાઓને કાગળ પર, કાપડ પર કે લાકડા કે લોખંડના ટુકડા પર ઉતારવી એને માટે સહેલ અને સહજ હતું, પણ એની પાસે એ માટેનાં સાધનો જ ક્યાં હતા !

અમૃતા કહે છે :

એણે ટેક્સટાઈલની અત્યંત સુંદર પર આવી જાય તો આખા હિંદુસ્તાનની ડિઝાઈનો બનાવી હતી. ‘આ જો સાચેસાચ છોકરીઓ પરી બની જાય.’ કાગળ પરથી ઊતરીને બબ્બે વારના કાપડ

અદ્ભુત ડિઝાઈનોને કાગળ પર ઉતારવાનો કસબ ઈમરોઝ પાસે હતો, પરંતુ કાગળ પરની આ સુંદર ડિઝાઈનોને કાપડ પર ઉતારવા માટે તો મિલો અને મિલમાલિકોની પાસે પહોંચવું પડે. આ દેશનું કેવું દારિદ્ર્ય છે કે અહીં મિલો તો છે, પણ એના માલિકો પાસે દ્રષ્ટિ નથી. ઈમરોઝનો આ માલેતુજારો સાથેનો અનુભવ આ અમીરોના પ્રતિભાવમાં દેખી શકાય છે જે આઈન રેડના વાક્યમાં પ્રતિબિંબિત થાય છે. : ‘પર્ફેક્ટ ઈડિયટ્સ’.

આમ તો એની પરવશતાને કારણે જ ઈમરોઝે બાટિકનું માધ્યમ સ્વીકાર્યું હતું.

ઈમરોઝ એવો કલાકાર હતો જેના સ્પર્શે કલાકૃતિમાં પ્રાણનો સંચાર થતો. એણે એવી ચીજો તૈયાર કરી હતી કે જેની પરથી આંખ ખસે નહીં. પણ આ ચીજોનો ખરીદનાર કોણ હોય ? કેટલાક જાપાનીઓ અને અમેરિકનો સિવાય કોઈ ખરીદનાર ન હતું. અને વિધિનો ખેલ પણ કેવો કે એનો હુણર શિખરે પહોંચ્યો ત્યારે એની પાસે બે વાર કાપડ ખરીદવાના પૈસા પણ ન હતા. ઈમરોઝ, ઈમરોઝ હતો.

પણ ઈમરોઝની આ ઓળખ તો અધૂરી છે, એની સાચી ઓળખ થતાં અમૃતાના એ શબ્દોની યથાર્થતા સમજાય જે એણે ઈમરોઝ માટે કહ્યા છે. અમૃતા કહે છે : ‘શું કોઈ ભગવાન આવા માણસથી કાંઈ જુદો હોય છે ?’

હવે પછી :

સંપર્ક : ૯૩૨૩૫ ૪૧૩૫૧

કચ્છ - બાડા

પ્રતિભાવ - પ્રતિસાદ

આ વિભાગમાં છપાયેલ પત્રો સાથે તંત્રીઓ સહમત છે એમ માનવું નહીં - તંત્રીઓ

પગદંડીનો ઑક્ટોબર અંક

પગદંડીના ઑક્ટોબર, ૨૦૨૩ના અંકમાં શ્રી વસંતભાઈ શાહના બન્ને પત્રોના અનુસંધાનમાં આ પત્ર મોકલેલ છે. પ્રથમ તો શ્રી વસંતભાઈને સાહસિક વિચારો રજૂ કરવા માટે અભિનંદન.

એમણે જે વિચારો રજૂ કર્યા એ સમાજના સ્તરે વિસ્તૃત ચર્ચા માગી લે એમ છે. હાલ કચ્છી જૈનોની ઘણીબધી સંસ્થાઓ, મહાજનો કાર્યરત છે જેઓ પોતપોતાની જ્ઞાતિઓના કામ-કાજ કરી રહ્યાં છે. આ સંસ્થાઓ પોત-પોતાની વાડાબંધી છોડીને બૃહદ કચ્છી જૈન નામની સંસ્થા નવા સ્વરૂપમાં ઊભી કરવા સંમત થાય એ અશક્ય લાગે છે.

એવી જ રીતે પ.પૂ. સાધૂ-સાધ્વીઓ પણ પોતાના જુદાજુદા ફિરકાઓ ત્યજી શકશે કે કેમ એ શંકાને પાત્ર છે.

આ ભગીરથ કાર્ય ઉપાડી શકે એવી સંસ્થા છે શ્રી ક.વી.ઓ. સેવા સમાજ. આ સંસ્થા ધારે તો આ ભીષ્મકાર્ય કરવાનું બીડું ઝડપી શકે. એ માટે આ સંસ્થાએ પોતાના બંધારણમાં નાનકડો સુધારો કરી નવું નામ

“શ્રી બૃહદ કચ્છી ઓસવાલ સેવા સમાજ.” આ નવી સંસ્થાએ શ્રી કચ્છી જૈન સમગ્ર સમાજ માટે વિસ્તૃત કાર્યક્રમો યોજવા પડશે જેમાં મનોરંજનને પ્રાધાન્ય હોય જેથી યુવાનો - યુવતીઓ આ કાર્યક્રમોમાં સામેલ થાય અને પરિચયનો વિસ્તૃત ફલક ઊભો થાય. જેથી નવાં મિત્ર-વતૃળો ઊભાં થાય અને યુવાનો-યુવતીઓ એકમેકના સંપર્કમાં આવે અને આ રીતે પરિચય - પરિણયમાં રૂપાંતર પામે. આ કાર્ય કહેવા જેટલું સહેલું નથી, એના માટે સર્વ કાર્યકરોએ દિવસ-રાત એક કરવા પડશે. એમ કરતાં થોડાં વરસોમાં આ બધું સહજ રીતે ગોઠવાઈ જશે.

બીજી બાબત દેરાસરોમાં થતી ધૂતની ઉછામણી પર મર્યાદા લાવવી અત્યંત જરૂરી છે. દેવદ્રવ્ય એકઠું કરવામાં જોખમ પણ છે. ક્યારે સરકારની નજર બગડે અને એ બધું છીનવી લે કહેવાય નહીં. એ માટે દેવદ્રવ્યને અન્ય ક્ષેત્રોમાં વાપરવાની છૂટ મળવી જોઈએ. સેવાના કાર્યક્રમો એમાંથી થઈ શકે તો આપણે બહુ મોટું સેવાકાર્ય કરી શકીએ. તેમ જ દેરાસરજી વગેરે સંસ્થાઓમાં કાર્યરત કર્મચારીઓને યોગ્ય વેતન તેમ જ અન્ય આર્થિક સગવડો આપી શકાય.

દેરાસરજીના ટ્રસ્ટ બોર્ડે લોભ ત્યજી ઘૃતની ઉછામણીઓ પર એક મર્યાદા બાંધવી જોઈએ. એનાથી ઉપરની બોલી બોલાય નહિ. હાલ અમુક સ્થળાએ લક્કી ડ્રો દ્વારા ચઢાવા આપવામાં આવે છે એ સારી બાબત છે.

જિનાજા વિરુદ્ધ કંઈ લખાયું હોય તો ક્ષમા ચાહું છું.

મિચ્છામી દુક્કડમ

પગમો ભમરી - ચરણ રૂકે છે ત્યારે

પગદંડીનો નવેમ્બર, ૨૩નો અંક હાથમાં આવ્યો અને આદત મુજબ પહેલો લેખ પગમો ભમરી વાંચવા લીધો. પણ છેલ્લો ફકરો વાંચતા બહુ અઘાત લાગ્યો. ૨૫ વરસથી ચાલતી આ કૉલમ અચાનક બંધ થઈ જાય એ ન માનવામાં આવે એવી વાત છે.

શ્રી લીલાધરભાઈ અમો આ કૉલમ વાંચવાથી એટલા ટેવાઈ ગયા છીએ કે આ કૉલમ વગરના પગદંડીના અંકની અમો કલ્પના પણ કરી શકતા નથી. આપને કરબદ્ધ પ્રાર્થના છે કે આપ આપના નિર્ણયનો પુર્નવિચાર કરો અને આ નિર્ણયમાંથી પાછા વળો. હું જ નહિ, અનેક વાંચકો નિરાશ થશે એટલે કૃપા કરીને આપનો નિર્ણય બદલો.

સૌ વાચકોને પણ આહ્વાન કરું છું કે, ફોન, મેસેજ દ્વારા અથવા લેખ દ્વારા શ્રી લીલાધરભાઈને વિનંતી કરે જેથી આ કૉલમ ચાલુ રહે.

જયંત ગણશી જાગાણી
માપર (હાલે સોલાપુર)

કામણાગારો - કડિયો દ્રો - મગરોનું ઘર
પગદંડીના વાચક મહાશયો,

ઑક્ટોબર, ૨૦૨૩ના પગદંડીનું કવર પેજ જોઈને કલ્પના કરી કે, એમાં શું શું દેખાય છે? મને તો ચાર-પાંચ મગરમચ્છ દેખાય છે. તમે પણ કુદરતની કરામત જોઈ લેજો. આ ફોટો અને લેખ માટે ધન્યવાદ કોને આપવાના?

૧) પગદંડીના મુખપૃષ્ઠ પર એને સ્થાન આપનારા પગદંડીના બાહોશ તંત્રી મહાશયોને?

૨) અમૂલ્ય ફોટો અને માહિતી મોકલનાર ભાઈ શ્રી કિરણ વિસરિયા ગામ કોટડા(રોહા) વાળાને?

૩) કુદરતના એ છૂપા ખજાનાને કેમેરામાં કંડારી મીડિયામાં Share કરનાર ભાઈ શ્રી વરુણ સાયદેને?

૪) એ અદ્ભુત ફોટાઓને પ્રકાશિત કરનાર અમેરિકાના અખબારના તંત્રી મહાશયોને? બધાની મહેનત લેખે લાગી છે - સર્વેને શાનદાર સલામી

સ્નેહીજનો, નિતનવું ઉપયોગી વાંચન આપતું આપણું પગદંડી નિયમિત વાંચી-મનન કરી સમાજમાં એને વહેતું કરો - બધાને વાંચવાની પ્રેરણા આપો.

એ જ અપેક્ષા સાથે....

જયંતિ વાલજી ગોગરી,
ભુજપુર - ઘાટકોપર (ઈ)
મો. નં. ૯૯૬૭૨૮૬૨૦૮

બારોઈ ક.વી.ઓ. જૈન મહાજનની
સંતાનની વૃદ્ધિથી સમાજની સમૃદ્ધિ
સ્કીમને અભિનંદન

શ્રી બારોઈ ક.વી.ઓ. જૈન મહાજનનું સંતાનની વૃદ્ધિથી સમાજની સમૃદ્ધિ સ્કીમને તેમ જ અમે બે અમારા બે-ત્રણ બાળકો માટે શ્રી ક.વી.ઓ. સ્થાનક જૈન મહાજન, શ્રી ક.વી.ઓ. દેરાવાસી જૈન મહાજન, શ્રી હીરજી ભોજરાજ જૈન સન્સ માટુંગા બોર્ડિંગ, શ્રી ક.વી.ઓ. સેવા સમાજ, શ્રી ભાણબાઈ નેણશી છાત્રાલય, વડો મહાજન, જૈન સોશિયલ ગ્રુપ તેમ જ બાવન-બેંતાલીસ ગામનાં મહાજનોએ હર્ષથી ટેકો આપેલ છે જે બદલ તમામને અભિનંદન.

રવિવાર, તા. ૨૯-૧૦-૨૩ ના નપુ હોલ માટુંગામાં આ કાર્યક્રમ હતો. વર્તમાન સમયની જબ્બર માંગ જૈન સમાજ માટે દિશાસૂચક બારોઈ મહાજનની અમે બે અમારા બે થી ત્રણ સંતાનોની પહેલ કરનાર ત્રણ દંપતીઓને વધાઈ ને રૂ. એક લાખ પાંચ હજાર અર્પણ કરી આંનદીત કરેલ.

આ પ્રોગ્રામમાં યોજાયેલ સભા ડૉ. કલ્યાણજી કેનિયા (પ્રમુખ), ડૉ. અજય વિશ્રાણી ટ્રસ્ટી, શ્રી કુંદનભાઈ વ્યાસ સૌરાષ્ટ્ર ટ્રસ્ટ જન્મભૂમિ, કચ્છ મિત્ર, પંકજ સંઘવી, ડૉ. રાજવી મહેતા, શ્રી ચંદ્રકાંત ગોગરી, શ્રી હાર્દિક મામણિયા, શ્રી પન્નાલાલ છોડા,

ટ્રસ્ટીગણ, પદાધિકારીઓ, કારોબારી સભ્યો, ડોનર મેમ્બરની હાજરીથી શોભી રહી. સભા સંચાલન અનિલ પી. કેનિયા ને કેતન ડી. કેનિયા સેક્રેટરીઓએ શોભાવ્યું હતું.

કચ્છનાં ૫૨-૪૨-૨૪ ગામોનાં જૈન મહાજનોનાં સહકારથી આને વેગ મળશે જેથી સ્કીમ થકી સમાજ સમૃદ્ધ થશે. આ સ્કીમ/ અભિયાનને કંડારનારા સૌને વધાઈ સાથે લાખ લાખ અભિનંદન.

લિ. હીરાલાલ વી. ઉનડોઠવાળા
તિલક નગર, ચેમ્બુર
મો. ૯૮૬૯૬૭૭૭૮૯

પ્રિય વાચકો,

આપના પ્રતિભાવ, પ્રતિસાદ, પગદંડીને પત્ર માટે ત્રણ માધ્યમ :

૧ પત્રવ્યવહાર

પગદંડી, શ્રી ક.વી.ઓ. સેવા સમાજ
શ્રી ક.વી.ઓ. દેરાવાસી નવી મહાજન વાડી,
ત્રીજે માળે, ૯૯/૧૦૧, કેશવજી નાયક રોડ,
ચિંચબંદર, મુંબઈ - ૪૦૦ ૦૦૯.

૨ ઈમેલ - pagdandi@kvoss.org

૩ વૉટ્સએપ/સંદેશ

(માત્ર પ્રતિભાવ, પ્રતિસાદ, પગદંડીને પત્ર)
સંજય ચંદન વિસનજી - ૯૮૯૨૮૧૫૩૬૭

- તંત્રી

પગદંડીને પત્ર

આ વિભાગમાં છપાયેલ પત્રો સાથે તંત્રીઓ સહમત છે એમ માનવું નહીં - તંત્રીઓ

એક સુખદ્ અનુભવ

રેસિડન્ટ બદલીના કારણે ત્રણ વરસથી પગદંડી અંક આવવાનું બંધ થઈ ગયું હતું. મેમ્બરશિપ ગ્રાહક નંબર નહિ હોવાથી મેં પ્રયત્ન પણ નહિ કરેલો. હમણાં લવાજમ ભરેલી રસીદ મળતાં મેં ૧૭ ઓક્ટોબર ૨૦૨૩ ના પગદંડી કાર્યાલયમાં જાણ કરી. કદાચ આવતે મહિને અંક આવશે એવું મનમાં વિચારી લીધું. પરંતુ ૨૬ ઓક્ટોબર

૨૦૨૩ના ઓક્ટોબર ૨૩નો પગદંડી અંક ઘરે આવી ગયો. ફટાફટ - ઝડપી કાર્યવાહી કરનારા પગદંડીના તંત્રી મહાશયો અને સ્ટાફનો ઘણો આભાર.

ઘણા ટાઈમ પછી પગદંડી વાચવા મળ્યું. અપાર આનંદ થયો. પ્રતિદિન પગદંડી પ્રગતિ કરતું રહે. એવી અપેક્ષા સાથે..

જયંતી વાલજી ગોગરીના સ્નેહવંદન

નૈનીતાલ કૅમ્પ ૨૦૨૪

આજનો યુવાવર્ગ સમાજના સંપર્કમાં રહેતો નથી. આપણા સમાજના યુવાનો સમાજ અને કુદરતી સૌંદર્ય સાથે સંકળાયેલા રહી પ્રવૃત્તિમય બની રહે એ હેતુથી ૧૯૮૬થી શ્રી ક.વી.ઓ. સેવા સમાજ દ્વારા અરબિંદો આશ્રમના સહયોગથી યુવક-યુવતીઓ માટે નૈનીતાલ કૅમ્પનું આયોજન થાય છે.

કૅમ્પની પ્રવૃત્તિઓ : રીવર ક્રોસિંગ, ટ્રેકિંગ, રેપલિંગ, યોગા ઉપરાંત રોક ક્લાઇમિંગ, મેડિટેશન, હોર્સરાઇડિંગ વગેરે પ્રવૃત્તિઓ કરાવાય છે.

ખાસ આકર્ષણ : કૅમ્પ બાદ ભીમતાલ, તલલીતાલ, મલલીતાલ, સાઈટસીજ સાથે રિસોર્ટમાં ૧ રાત્રી રોકાણ સાથે કૅમ્પ ફાયરની મજા તો ખરી જ.

કૅમ્પ તા. ૮મે થી ૧૯મે, ૨૦૨૪ આવવા- જવાનું : ટ્રેનમાં 3TIRE AC

ચાર્જ રૂ. ૧૬,૦૦૦/-

નામ નોંધાવવાની છેલ્લી તારીખ: ૩૧ ડિસેમ્બર, ૨૦૨૩

એડવાન્સ રૂ. ૫,૦૦૦/- ભરી વહેલી તકે નામ નોંધાવો (મર્યાદિત સીટ)

ખાસ નોંધ : છેલ્લી તારીખ બાદ નામ નોંધાવનારને તત્કાલ ચાર્જ EXTRA (તારીખો ફેરફારને આધીન)

સંપર્ક : ૦૨૨-૨૩૭૧૪૬૭૪/૨૩૭૭૩૦૨૨/૦૨૨-૪૯૬૧૪૩૪૩/૪૯૬૧૪૨૪૨

લિ. એડવેન્ચર કૅમ્પ સમિતિ

Seva Samaj Education Felicitation Award 2022-2023

Shri K.V.O. Seva Samaj in Association with Chheda Jewellery Mart (Mumbai-3) / Chheda Jewels (Dadar T.T.)

Students are felicitated for their achievements in Education. In Which Exams Attempted in Education Year 2022-2023 all K.V.O Students (All Over The globe) will be felicitated with following criteria. Students will be selected on the basis of marksheet and related certificates.

10th - SSC, CSBSE, ICSE, IGCSE

- Minimum 95% (Aggregate All Subjects)
- Top 3 Students will be selected from each stream

12 th - Arts, Commerce, Science

- Minimum 85% (Aggregate All Subjects)
- Top 3 Students will be selected from Each Stream.

Entrance Exam (Top-3)

1. Pre-Medical (MHCET - State Level)
2. Pre-Engineering (State Level)
3. All India Medical
4. AIEEE
5. Any Other Competitive Relevant Entrance Exam

Graduation (Top-3)

1. B.Com / B.A.F / B.B.I / (Minimum 85%)
2. B.A./B.SC. & B.Home Science/B.M.S./BMM/B.E.(Eng.)
B.Tech/BBA/B.Arch/LLB/B.Ed /Other Relevant Degree (Minimum 75%)

CA / ICWA / CS (First Attempt)

1. Foundation Exam First 3 Ranks All over India.
2. Inter Exam First 50 Ranked All over India.
3. Final Exam First 50 Ranked All Over India.
(November-22 & May-23, Minimum 50%) First 3 Candidates

MEDICAL

1. MBBS / BDS / BHMS / BAMS / B.P.TH./B.O.TH/B.Pharm (Minimum 75%, (Top3)
2. PGDBM / M.D / M.D.S / M.S & any Other Same Master Degree Specialization (Top Ranked Streamwise)
3. Any Super speciality Degree in Masters

Post Graduation (Entrance Exams)

1. MMS
2. CAT-IIM (National Top 2)
3. GATE (M.Tech./ M.E. (National Top 2)
4. Medical M.S / MPTH/M.D/M.D.S
(State & National Level Top 1)

Post Graduation Domestic (Top 2)

1. M.A/M.Com/M.SC/M.E./L.LM/M.M.S/MBA/M.Ed/
M.Pharm and any Other relevant Degree
(Minimum 65% or Point Average GPA 3.5/4.0)

Post Graduation Abroad (Top 2)

1. M.M.S/MBA/M.Ed and any Other relevant Degree
(Point Average GPA 3.5/4.0)

LAW

Solicitor (Top 1)

CIVIL SERVICES

1.IAS/IES / IPS / IRS (National Level Top 1)

OTHER ARTS

1. Dance/Drama/Music /Fine Arts/Fashion Designing
(NIFT or Any Relevant)
(Minimum 70% Top 2 From Each Filed)
2. Journalism (University Recognised Degree-Top2)

SPECIAL CATEGORY

Disable (Passed in Board or University Exams)

PH.D

(Recognised University-Top1 From each Field)

All the Above Streams Proper University Recognised Results To be Submitted. Education Committee Has All Rights For Final Selection.

Students Eligible in Above Category can Submit the Following Documents (Xerox Copies)

1. Self Complete Name, Father, Mother Name (Grand Father Name also)
2. Complete Residential Address/Village
3. Mobile Number & Email ID
4. Pass Port Size
5. Degree Achieved
6. Necessary Certificate or any
7. Last college detail
8. Any Extra Achievement achieved during The Academic Year 2022-2023

Last Date Submissions till 9 Dec 2023 at KVO Seva Samaj, Mahajanwadi, 3rd Floor, 99/101.K.N. Road, Chinchbunder

Students selected for Shrut-Gun-Gaurav Awards will be Awarded with a Cheque of Rs.50,000/- & Memento, Results Received for Education Felicitation Award will Be valid for SHRUT-GUN-GAURAV AWARD

ભર્મિલહર

સંપાદક : વિશન નાગડા

વલા,

‘વટ’ તા હલંધે હલંધે પાં “વટ” શબ્દ જે છે તે પુગા તૈર વટ જા આખરી ત્રૈ અડથ (૧) તાબામાં, (૨) પાસે, (૩) હોવાપણું એવો ભાવ. ઈ ત્રૈ ગૈ મેણે નેર્યા. હાણે વટ જે નિપટ મૂરમે કચ્છ ભાષાજો હિકડો અમૂલ્ય શબ્દ ડિસાજે તો. ઈ શબ્દ અજ વૈદકશાસ્ત્ર જે વિકાસ પોઆ નિપટ ભુલાજી વ્યો આય પણ જૈર બાળમરણ જો પ્રમાણ બૌરો વો. ને નિંઢી ઉંમર જે બચે કે પણ ખતરો વો તૈર ઈ શબ્દ લાખેણું વો ભલા ઈ શબ્દ ક્યો ? ઈ અમૂલ્ય શબ્દ આય... “વટણ”.

૧) વટણ-(પું.બ.વ.) રાક્ષસી, કુતરિયા દાંત - ચીરવા કે ફાડવાના દાંત (m) canines

(વાક્ય) બબૂકે વટણ આયા તૈર પનરો ડીં જાડા મટ્યા જ નતે !

૨) વઠ - (સ્ત્રી). વૃષ્ટિ, વરસાદ (હી શબ્દ શ્રી પ્રતાપરાય ત્રિવેદી જે કચ્છી શબ્દકોશ મેં આય, પણ ઇનજી પકાઈ નાંચ થિઈ સગઈ) (f) the rain (પર્યાય : વઠો)

૩) વઠ - (સ્ત્રી.) કૂતરાનું ભસવું (f) The barking of a Dog (આ શબ્દ શ્રી દુલેરાય કારાણીના શબ્દકોશમાં છે)

(૪) વઠ વઠ... (શ.પ્ર) ‘પકડ પકડ’ એવા અર્થનો કૂતરાને પ્રેરવાનો કરાતો અવાજ. Phrase - used for inspiring a dog to catch someone.

આ શબ્દ મૂળે સિન્ધી હોઈ કચ્છના અમૂક વિસ્તારમાં જ બોલાય છે. (‘વઠ’ના ઉપરના ત્રણેય શબ્દો સામાન્ય કચ્છીમાં જાણીતા નથી અને પ્રથમ શબ્દ વટણ હવે વ્યવહારમાંથી ઘસાતો જતો હોઈ આ વખતના ચારેય શબ્દો વાંચી કોઈને નવાઈ લાગે તો એમાં નવાઈ નહિ!)

પનપટી - અજ જે લિખાણ જી સરૂઆતમેં પાં ‘વટણ’ શબ્દ જી ભૂમિકા રચઈ આય. કચ્છીજી જૂની મૂલ્યવાન વાણીમેં ઇન મથે ચૌવક આય.

વટણ વટેયા, મા-પે ખટેયા !

(રાક્ષસી દાંત ઊગવાની ક્રિયામાંથી બાળક હેમખેમ નીકળી ગયું તો હવે માવતર ખાટયા - માવતરને હવે કોઈ ભય નથી!)

જૂના કાળે આ ઈન્ફેક્શન- ઊલટી-જુલાબ (ગૉસ્ટ્રોએન્ટરાઈટીસ) જેવી બીમારીમાંથી બચવું બાળક માટે કઠિન હતું. જો બાળક એ મુશ્કેલીને પાર કરી જાય તો પછી આગળ કોઈ ખાસ ભય ન હોય.

ભલેં તરેં આંકે કીં જાધ અચે ત મેસેજ જરૂર કજા 9820456899

આંજો વિશન

‘ચાંદો શું કહે છે !’

પૂછે કોઈ નીલગગનને,
આ ચાંદો તો મારો છે.
એની માટે બન્યો ચકોરી,
એ પ્રાણોથી પ્યારો છે.

છૂપતો પાછળ વાદળ જાતો,
રમતો એ મણિયારો છે.
તારાઓની સાથે રહેતો,
સૌનો એ સથવારો છે.

દુઃખમાં સાથી અમાસનો,
અંધારે રૂપાળો છે.
કહેતો સહુને દુઃખ પછીનો,
સુખનો હવે વારો છે.
રહેતો શાંત શીતલ જુઓ,
પૂનમનો અજવાળો છે.

કાળો ટપકો માથે કરતો,
નટખટ એ નખરાળો છે.
તારાઓની સાથે રહેતો,
સૌનો એ સથવારો છે.

પૂછે કોઈ નીલગગનને,
આ ચાંદો તો મારો છે.
એની માટે બન્યો ચકોરી,
એ પ્રાણોથી પ્યારો છે.

પ્રવીણ ગોગરી (પ્રેમ) - દહીંસર

ફોન : ૨૮૯૫ ૩૪૫૯

ફકીરવારી ફેરી

તોજો તોજો ચેંતોસે તાં, તોજો હિતે આય કુરો ?
કાયા કિતે તો જી ? જુકો રાત-ડીં તો ભેરી આય;
હિતે તાં પાં વારો, અઢઈ ડીંથં જો ઓતારો તેં મેં,
ખિલ-ખુશી થોડી, ગમગીની જ ઘણેરી આય;
હેડી હણમાર, ધક્કમાર ને ધમાલ પોઆ,
આખરી અંજામ ઈ જ, જંગલ મેં ડેરી આય,
કેંકે તાં સોનેરી કેંકે, રૂપેરી ભાંસેતી એડી,
જિંદગાની કારાણી ! ફકીરવારી ફેરી આય.

- કવિ દુલેરાય કારાણી

કવિ રાઘવ જો હી પ્રસિદ્ધ નમૂનેધાર કવિત
વાચકે-ભાવકે જેં કરકમલામેં

મનહર છંદ

ગોપીચંદ ગેરૂ ઘસે ત્રાણોટિકો ટિપરમેં,
ભભુત ભુંસેસે કર બારીંધલ ચુનજો;
સમજે ન ધૂડ કુત્તા પિટીં વિઠા કૂડ તેમેં,
ચએ કોત હૂડ થીનેં માન મોડીં ઉનજો;
જ્ઞાનજી સુણાઈ ગાલ ખસીએં પરાઓમાલ,
પારખો ન રેઓ અજ ગુણાવ ગુનજો;
ચએ બ્રહ્મ જ્ઞાની પણ હૂએ ઠગ ભ્રમઢઢો,
ખેતો ખાંટે ચએ તેંકે માર જોડો મુનજો..

રાઘવ (“ખેતો ખાંટ”)

સિતારે - સિતારે

છત પર લગાડી દીધો
આસમાનનો એક ટુકડો
થાય છે રંગબેરંગી રોશની
હવે સિતારે સિતારે

ગલી સુધી સીમિત હતી
દિવાનગીની વાતો
હવે ચર્ચા થાય છે એની
દોસ્તો બજારે બજારે

એના આગમનની ખબર છે
ખબર કોઈ સરનામાની નથી.
મુલાકાત કરવા ક્યાં શોધું?
એને ઉતારે ઉતારે

પ્રભુને પણ વિશ્વાસ છે
સંગીતના સુરો
પડે છે તાલબદ્ધ દાંડી
એટલે નગારે નગારે

એક તકતી મૂકજો નામની
દીવાનાની કબર પર
એ આવે કદાચ તો
ફરવું ન પડે કબરે

- મણિલાલ ડી. રૂઘાણી, રાણાવાવ

.....

જિંઘગી મ કર્યો ધૂડધાણી;
જ્યરે જી કર્યો પ્રેમજી લાણી.

સુવારથી સજો હી જગ આય;
મોય પુઆ કોય નતો ડે પાણી.

વેવારમેં વલપ રખી, મિઠી કુછો વાણી;
ખાંખત ને ખમીરસેં, જવાન જ્યણ ગિનો માણી.

- હરેશ ગડા - જવાન

કુચતરી હિડકી

ઓચીંધી ટિપકઈ, મથામથ સતાંય હિડકી
ઘિલડેં પિરીં-વિરોં તલપાંય હિડકી
ભારી કરાંય નિરજલી હિડકી...

પનઘટતેં હેલ છિલઈ અડેઅડ ભિજાણું
તાંય રિઈ ઉઝઈ ઉમેઘ! સિકાંય હિડકી
ભારી કરાંય ટબૂકડી હિડકી...

સત સત ઢૂક પીંધે પણ ન ઉજઈ
વીરડી વલપજી ગટાગટ પીરાંય હિડકી
ભારી કરાંય સુરંગલી હિડકી...

વિઠા ટોરેમેં, અરમાન ખયાં હેકલેમેં
ચપ મૂરકયા. ચર્યેમેં ખપાંય હિડકી
ભારી કરાંય ચરપલી હિડકી...

ચુલતેં જાઘજી તાવડી તતી થિઈ
સાયભા, તોજી ભુખ સિલગાંય હિડકી
ભારી કરાંય વલૂકડી હિડકી...

હાણોં અચોં બાયણોં અખીયૂં ચોટઈયૂં
'મન' મિલો જ રુભરુ! મિટાય હિડકી
ભારી કરાંય કુચતરી હિડકી...

- મનીષા અજય વીરા 'મન'

પિરીં-વિરો - પ્રિય-વિરહ,
ઉજઈ - શમી, સંતોષાઈ

કર સભર

જોત ડીયેજી ભનીને રોં અમર.
બા'ર આંધારો કઠી ને ખોલ ઘર.
જિભ મિઠી કેંકે જ ડીંધી જીં થધક.
વાઘબારસ તીં જ ચોવાંધી સખર.
સિખ રડે ગૌ માવડીકે લગ પગોં.
ધન સચી તેરસ ભરલ રોંધો પઘર.
ભૂત ડાકણ વેંમ મનજા જિત ટરેં.
કોય ચોડસ કુર? હટે કારી નજર.
બાયણો તોરણ બધાજેં હુંભ જા.
રોજ ડીયારી ઉતે કેંડી કસર.
લાભ સુભ જા ચાકડા ભિત તેં રખી.
નર્ગી વરે ડે 'દિવ્ય' સુખ તૂં કર સભર.

- દિવ્યા દેઢિયા 'દિવ્ય'

ફૂલોની ફરિયાદ

પુષ્પ વદે નસીબનો હું કાણો,
ફૂલ છું કે પછી છું હું પાણો.
બાગમાં ફૂલ બહાર ખિલ્યો,
પણ માડી હાથે હું ચૂંટાણો.
સુવાસ ભયો ભલે રહ્યો હું,
નારી વેણીમાં હું ના ગૂંથાણો.
સ્થાન પામ્યો ના ઈશ-મંદિરે,
પૂજારીના હસ્તે ના હું પૂજાણો.
'લઘુગોવિંદ' હોળી રંગ કાજે,
જીવનમાં હું વ્યર્થ લૂંટાણો.

-લઘુગોવિંદ

જવાબ માગશે

છેડછાડનો જવાબ માગશે,
ઘાડ મારવાનો જવાબ માગશે.
મોજ ખાતર દોહવાં તારે,
લીલા પહાડ જવાબ માગશે.
કાળા માથાની ઊણપ તારી,
ઠેકી છે વાડ જવાબ માગશે.
વિરાટ સામે ચડે વામન તું,
તોડી તેં નાડ જવાબ માગશે.
ધૂળધોયાં ટોળે વળે સુવર્ણ કાજે,
એરણે ઘણની રાડ જવાબ માગશે.
હર્સ્વ-દીર્ઘની રમત ઈશ્વર હસ્તક,
એની ધોબીપછાડ જવાબ માગશે.

- ભાનુબેન સાવલા.

રામાણિયા.

પાસબુક અને શ્વાસબુક બંને
ખાલી થાય ત્યોર ભરવી પડે છે
પાસબુક ને રકમથી અને
શ્વાસબુક ને સત્કર્મથી
એટલે જ
એકબીજાનું માન રાખો.
ભૂલોને ભૂલી જાવ.
ઈગો ને એવોઈડ કરો.
જિંદગી જેટલી બચી છે,
હસતાં હસતાં પૂરી કરો.

શ્રી ક.વી.ઓ. સેવા સમાજ અપડેટ

તા. ૧ સપ્ટેમ્બર, ૨૦૨૩ થી ૩૧ ઓક્ટોબર ૨૦૨૩ (માનદ મંત્રીઓ)

❖ સ્ત્રીઉત્કર્ષ યોજના :-

તા. ૧ સપ્ટેમ્બર અને ૨૩ ઓક્ટોબરનાં રોજ મળેલ મિટિંગમાં ગામ મોટી ઉનડોઠ, મોટા આસંબિયા, ગઢશીશા, પત્રી, નાની તુંબડી અને તલવાણાની કુલ ૬ બહેનોને પોતાનો ગૃહઉદ્યોગ વિકસાવવા રૂા. ૪,૦૦,૦૦૦/- ની લોન આપવામાં આવેલ.

❖ રહેઠાણ યોજના:-

પોતીકા ઘર માટે ઓક્ટોબર ૨૦૨૩ માસમાં રામાણિયાની ૩ વ્યક્તિઓને રૂા. ૧૦ લાખની લોન આપવામાં આવી.

❖ બુકબૅન્ક / કૉમ્પ્યુટર લોન :-

તા. ૩ સપ્ટેમ્બરના રોજ પુસ્તકોની આપલે માટે બુકબૅન્ક ખુલ્લી રાખવામાં આવેલ અને એ દરમ્યાન ૧ વિદ્યાર્થીને ભણતર માટે લેપટોપ લોન પેઠે રૂા. ૩૫૦૦૦/- ની રકમ આપવામાં આવેલ.

❖ શૈક્ષણિક લોન :

સપ્ટેમ્બર અને ઓક્ટોબર ૨૦૨૩ના મહિનામાં ભારતમાં રહીને ઉચ્ચ અભ્યાસાર્થે ૧૩ વિદ્યાર્થીઓને રૂા. ૧૬,૩૦,૦૦૦/- ની લોન અને વિદેશ અભ્યાસાર્થે જતા ૧૪ વિદ્યાર્થીઓને રૂા.૩૭ લાખની લોન આપવામાં આવેલ.

❖ વૈદ્યકીય રાહત યોજના :

તા. ૧ અને ૨૫ ઓક્ટોબરનાં રોજ મળેલ મિટિંગમાં ગામ છસરા, કુંદરોડી, નાંગલપુર (૨), બાડા, ડેપા, તલવાણા, મોટા આસંબિયા, મકડા, કપાયા, મેરાઉ, કાંડાગરા, મોટી ખાખર, ઉનડોઠ, ડુમરા, ચૂનડી, પૂનડી, બારોઈ, દેવપુર, ફરાદી, કોડાય, હાલાપુર, ભોજાય, નારાણપુર, લુણી, ભુજપુર ગામનાં ૨૬ જરૂરિયાતમંદ ભાઈ-બહેનોને મેડિકલેમ ઉપરાંત વધારાનાં ખર્ચ સામે રૂા. ૪,૪૬,૦૦૦/-ની રકમની સહાય આપવામાં આવેલ.

❖ નવનીત કચ્છી ક્રિકેટ ટૂર્નામેન્ટ :

આ વર્ષે T-20 ગામ ગ્રુપ ૪૭ ટીમોએ ભાગ લીધેલ. ડ્રો તા. ૧૬ ઓક્ટોબરના રોજ કરવામાં આવેલ. તા. ૨૫ થી ૩૧ ઓક્ટોબર દરમ્યાન ક્વાલિફાઈંગ રાઉન્ડ બાદ એલાઈટ અને પ્લેટ એમ બે ગ્રુપમાં મેચો દાદર-માટુંગા ખાતે રમાશે.

❖ વાર્ષિક સામાન્ય સભા

શ્રી. ક.વી.ઓ. સેવા સમાજની વર્ષ ૨૦૨૨-૨૦૨૩ની વાર્ષિક સામાન્ય સભા શનિવાર, તા. ૧૪ ઓક્ટોબર, ૨૦૨૩ના રોજ મહાજનવાડીના પહેલા માળે રાખવામાં આવેલ.

અનુદાન - આભાજ

તા. ૧ જુલાઈ, ૨૦૨૩ થી તા. ૩૧ ઓક્ટોબર, ૨૦૨૩ સુધી આવેલ અનુદાનની યાદી

રૂ. ૧૧,૦૦૦/- શ્રી ઠાકુરદ્વાર કચ્છી જૈન સંઘ

રૂ. ૧૧,૦૦૦/- તા. ૧૧ જુલાઈના ચિ. પંકજ ગાંગજી સાવલાની ૧૭મી પુણ્યતિથિ નિમિત્તે અને તા. ૯ સપ્ટેમ્બરના પૂ. શ્રી ગાંગજી ધરમશી સાવલાની દુહી પુણ્યતિથિ નિમિત્તે હસ્તે જયાબેન ગાંગજી સાવલા (નાની તુંબડી - મુલુંડ) તરફથી - વૈદ્યકીય સહાય

રૂ. ૧૧,૦૦૦/- તા.૨ ઓક્ટોબરના સ્વ. શ્રી મનહર વેલજી શાહ (શેરડી)ના પુણ્યાર્થે - વૈદ્યકીય સહાય

રૂ. ૧૧,૦૦૦/- એક શુભેચ્છક - બુકબેન્ક

રૂ. ૧૦,૦૦૦/- શ્રી ચંદુલાલ ગાંગજી ફેમવાલાના પરિસરમાં પર્યુષણ દરમિયાન આઠ દિવસ સામાયિકની આરાધના કરતી ગોવાલિયા ટેંકની બહેનો તરફથી - વૈદ્યકીય સહાય

રૂ. ૧૦,૦૦૦/- શ્વેતા કેતન છેડા (બિદડા - માટુંગા) બુકબેન્ક

મળેલ અનુદાન નિમિત્તે શ્રી ક.વી.ઓ. સેવા સમાજ દાતાશ્રીઓનો આભાર માને છે.

સંસ્થાની વિવિધ પ્રવૃત્તિઓમાં મળેલ અનુદાનમાં આયકર કલમ 80-G બાદ મળે છે.

વધુ વિગત માટે સંપર્ક : ૦૨૨- ૪૯૬૧ ૪૨૪૨, ૪૯૬૧ ૪૩૪૩

સંસ્થા સમાચાર

લાયન્સ કલ્બ માંડવી ઈસ્ટ દ્વારા પાલઘર જિલ્લામાં વસઈ તાલુકાનાં આદિવાસ ગામ મસ્કીનપાડા ખાતે રવિવાર, તા. ૮મી ઓક્ટોબર ૨૦૨૩નાં રેજ ગાંધી સેવા સપ્તાહનાં ચતુર્થ ચરણમાં વિવિધ દાતાઓના સહકારથી શાળાનું સંપૂર્ણ નુતનીકરણ કરવામાં આવ્યું હતું.

સાંત્વન

અવસાન નોંધ

(તા. ૧ ઓક્ટોબર ૨૦૨૩ થી તા. ૩૧ ઓક્ટોબર ૨૦૨૩)

ચક્ષુદાન : દેહ / ત્વાચાદાન : અવયવદાન :

પ્રાર્થના રાખેલ નથી

નામ	ઉંમર	ગામ	હાલે	નામ	ઉંમર	ગામ	હાલે
અ.સૌ. પ્રભાબેન પ્રવીણ ટોકરશી છેડા	૭૦	બિદડા	બંગલોર 	કસ્તૂરબેન કલ્યાણજી નાગજી છેડા	૮૨	ઉનડોઠ	મલાડ
ગં.સ્વ. મંજુલા ડુંગરશી દેશર મામણિયા	૮૦	કપાયા	કાંદિવલી	સતીશ નગીનચંદ્ર રામજી કુરિયા	૬૩	નાની ખાખર	મુલુંડ
મા. પ્રભાવંતી જાદવજી રતનશી દેઢિયા	૮૩	કાંડાગરા	ડોંબિવલી	ટોકરશી નાનજી મેઘજી કુરિયા	૮૭	બિદડા	ભાંડુપ
સમીર કિરણ નાનજી સતરા	૪૩	ગુંદાલા	વસઈ	હસમુખ રામજી ઉમરશી મારુ	૭૦	બિદડા	મઝગાંવ
બિપીનચંદ્ર ભાણજી મેઘજી ગાલા	૭૦	ભુજપુર	નાલાસોપારા	મન્સુર ઉસ્માન (કોડાયનાં કસ્તૂરબેન	૭૪	-	મલાડ
મુલચંદ રતનશી વેલજી સાવલા	૮૦	નાની તુંબડી	પુના	કાનજી સાવલાના જમાઈ)			
હરીશ ખેતશી ગાંગજી ભેદા	૬૪	મેરાઉ	મુલુંડ	લક્ષ્મીબેન મુરજી ઘેલા હરિયા	૮૫	હાલાપુર	નાલાસોપારા
મા. મંજુલાબેન જેઠાલાલ મુરજી છેડા	૮૦	મોટી ઉનડોઠ	બ્રીચ કેન્ડી	મોનજી બાબુલાલ ધનજી દેઢિયા	૭૨	કાંડાગરા	સાંતાકુઝ
અ.સૌ. કસ્તૂરબેન જેઠાલાલ કાનજી લાલન	૮૮	કોડાય	વસઈ	જયવંતી જયંતીલાલ નરશી ગોસર	૭૫	રાયણ	મલાડ
કેસરબાઈ હીરજી ટોકરશી વિસરિયા	૯૦	નરેડી	ડોંબિવલી	શાંતાબેન ખીમજી વીરજી મામણિયા	૮૧	સાડાઉ	મલાડ
હેમકુંવરબેન હરખચંદ કાનજી પોલડિયા	૭૦	બિદડા	અંધેરી	ગં.સ્વ. કેસરબેન પ્રેમજી લવજી શેઢિયા/શાહ	૮૨	કારાઘોઘા	તિલક નગર
પ્રવીણ શિવજી મેઘજી શેઢિયા	૫૫	લાખાપુર	વડાલા 	રૂક્મણી શાંતિલાલ રવજી કુરિયા	૯૨	બિદડા	મુલુંડ
જિતેન્દ્ર જીવરાજ મેઘજી ગાલા	૮૨	ભુજપુર	સાંતાકુઝ	ડોં. કલ્યાણજી રવજી હરશી ગાલા	૯૦	મોટી રાયણ	ચીંચબંદર
સોહિલ ચંદ્રકાંત પ્રેમજી રાંભિયા	૩૮	ગોધરા	ડોંબિવલી	મા. જયાબેન જગશી રવજી નિસર	૭૯	વડાલા	થાણા
રાજેશ લખમશી આસારિયા નાગડા	૫૮	વિઠ	ડોંબિવલી	કાંતિલાલ નાગજી છેડા	૮૦	નાના આસંબિયા	જખલપુર
મા. ઝવેરબેન દામજી રવજી નાગડા	૭૧	સણોસરા (૧૦૬)	નાલાસોપારા	નેમજી જેઠુ ભારમલ ગડા	૮૦	ગુંદાલા	અંધેરી
અમૃતબેન મગનલાલ માલશી દેઢિયા	૭૪	ભુજપુર	ડોંબિવલી	અમિત મોહનલાલ મેઘજી ગાલા	૪૫	લાખાપુર	બોરીવલી
કલ્યાણજી શિવજી ડાયા બોરિયા	૮૧	વાંઢ	ડોંબિવલી	વીરચંદ કુંવરજી જેવત છેડા	૬૨	કાંડાગરા	બોરીવલી
અ.સૌ. હેમલતા લક્ષ્મીચંદ લાલજી છેડા	૭૩	કાંડાગરા	સાંતાકુઝ	હસમુખ જાદવજી લઘુ સાલિયા / શાહ	૭૦	રતાડિયા ગણેશ	કાંદિવલી

નામ	ઉંમર	ગામ	હાલે
શાંતિલાલ ભવાનજી જેતશી વીરા	૮૪	કોડાય	દહીસર
મા. લાછબાઈ માવજી શામજી વોરા	૯૩	બિદડા (૨૭ ચો ઈ)	મુલુંડ
મા. નવલબેન વેલજી રતનશી નાગડા	૮૪	વિઠ	મુલુંડ
રમણીકલાલ લખમશી ધરોડ/કાપડિયા	૮૯	પત્રી	મુલુંડ
શામજી દેવજી રાંભિયા	૯૪	સમાઘોઘા	મઝગામ
મા. જેતબાઈ મોણશી વીરજી સાવલા	૯૬	બિદડા	ઘાટકોપર
ચંચળબેન જયંતીલાલ ખીમજી ગાલા	૭૪	વડાલા	વલસાડ
એડ. જ્ઞાનચંદ કાંતિલાલ પોપટલાલ શાહ/ગંગર	૭૮	કોડાય	કોડાય
આર્યન વિજય રમણીકલાલ છેડા	૨૨	બારોઈ	બોરીવલી
લક્ષ્મીબેન વેણીલાલ ભવાનજી દેઢિયા	૮૪	નાની ખાખર	સિકંદરાબાદ
મંજુલા આશંદજી મેઘજી છેડા	૮૫	કાંડાગરા	અમેરિકા
પ્રવીણ મોરારજી શિવજી સાવલા	૬૯	વાંકી	કાંદિવલી
પ્રેમજી ગાંગજી નરશી શાહ/દેઢિયા	૮૮	તલવાણા	મુલુંડ
રમણીકલાલ ખીમજી કુંવરજી કુરિયા	૮૫	મેરાઈ	ભાઈંદર
મોરારજી મેઘજી છેડા	૮૭	કાંડાગરા	વિલે પાર્લે
શામજી મોરારજી દેરાજ દેઢિયા	૮૧	કોડાય	ડોંબિવલી
નિર્મળા લક્ષ્મીચંદ દેરાજ ગાલા	૭૪	પત્રી	નાલાસોપારા
દેવેન્દ્ર મુરજી વીરજી નાગડા	૭૫	ચાંગડાઈ	ડોંબિવલી
મા. ચંચળબેન નરશી લાલજી ગંગર	૭૯	મેરાઈ	માટુંગા
મણશી ભયુ ભારા ગાલા	૮૫	લાકડિયા	મલાડ
બા.બ્ર. જયશ્રી દેવજી લઘુ ગોગરી	૬૦	ટોડા	મલાડ
ધીરજ જેઠાલાલ કેશવજી ભેદા	૭૧	મોખા (૧૫ ઈ)	માટુંગા
અમૃતલાલ વેલજી ખીમજી દેઢિયા	૭૭	ભોજાય	મુલુંડ
ઉમરશી પુનશી ધારશી ગોસર	૮૨	મંજલ રેલડિયા	મુલુંડ
લક્ષ્મીબેન ગુલાબચંદ વેલજી ગાલા	૮૫	લાખાપુર (૨૭)	ડોંબિવલી
હિતેશ હીરજી રતનશી ગોગરી	૫૪	ડોણ	ગોરેગામ
નીતિન હરખચંદ વાલજી નિસર	૬૧	લાકડિયા	દહીસર

નામ	ઉંમર	ગામ	હાલે
કરતૂરબેન કાંતિલાલ નાનજી દેઢિયા	૬૭	ભોરારા	મલાડ
નવીનચંદ્ર વેલજી પુંજા પાસડ	૭૮	કોટડા રોહા	મુલુંડ
મા. રતનબેન જેઠાલાલ મોણશી સંગોઈ	૯૧	બિદડા	અંધેરી
વિનાયક (રાયણનાં માતૃશ્રી હીરાકુંવર લીલાધર ટોકરશી ગાલાના જમાઈ)			
લક્ષ્મીચંદ મુરજી નપુ દેઢિયા	૮૨	તલવાણા	ગોરેગામ
જવાહર દેવરાજ કલ્યાણજી મારુ	૮૪	હાલાપુર	મુલુંડ
હરખચંદ માવજી કુંવરજી સાવલા	૮૦	રામાણિયા	બોરીવલી
મા. ઝવેરબેન ધનજી રવજી સાવલા	૯૫	પત્રી	બોરીવલી
પ્રાર્થના રાખેલ છે			
દેવજી વાલજી લખમશી દેઢિયા	૭૫	ઉનડોઠ	ભાંડુપ
ડુંગરશી વેલજી પચાણ નાગડા	૭૫	નરેડી	વાપી
તુષાર કલ્યાણજી વેલજી ગડા	૬૮	બાડા	માટુંગા
ચાંપશી કુંવરજી જીવરાજ ગાલા	૮૩	ભોજાય	ગંજબાસોદા
પુરબાઈ શામજી માલસી છેડા	૮૭	મોખા	ગોરેગામ
પ્રવીણ ગાંગજી જીવરાજ સાવલા	૫૬	નાની તુંબડી	મુલુંડ
મહેન્દ્ર પેથરાજ જમ્બુ ગાલા	૬૨	ઉનડોઠ	થાણા
મા. રતનબેન દામજી જેવત રાંભિયા	૯૦	રાયણ	મુલુંડ
મા. મણિબેન ધારશી ભીમશી સાવલા	૭૬	કોડાય (૫ ઈ)	માટુંગા
ખીમજી લખમશી વેરશી છેડા	૮૫	તલવાણા	થાણા
લક્ષ્મીચંદ રામજી વેલજી છેડા	૮૩	પુનડી	ઘાટકોપર
હિતેન વસનજી ખેતશી ગંગર	૫૮	મોટી ખાખર	મુલુંડ
દિનેશ કુંવરજી હીરજી દેઢિયા	૬૨	પુનડી	ચેમ્બુર
મઠાંબાઈ લીલાધર ભાવડ સોની	૯૯	બાંભડાઈ	ડોંબિવલી
પ્રભાબેન મોરારજી રતનશી છેડા	૮૪	પુનડી	દહીસર
હરખચંદ કાનજી ડુંગરશી છેડા	૮૬	મોટા લાયજા	માટુંગા
વાલજી રામજી ઉમરશી કેનિયા	૭૨	બારોઈ	ગોવંડી

નામ	ઉંમર	ગામ	હાલે
પ્રાર્થના રાખેલ છે			
મા. રતનબેન જયંતીલાલ જમ્બુ સતરા	૭૫	ગુંદાલા	અંધેરી
લખમશી લાલજી નાગડા	૮૮	રામાણિયા	વલસાડ
રસિક પ્રેમજી ખીમજી ગાલા	૬૮	છસરા	ચીંચિબંદર
પાનભાઈ વશનજી તેજુ ગોગરી	૮૩	વડાલા	મલાડ
મંજુલાબેન ખેરાજ મેઘજી વોરા	૮૬	નવીનાળ	વાપી
હેમકુંવરબેન કેશવજી ગાંગજી ગંગર	૯૨	દેશલપુર (૩૧૭)	નાગપુર
કુ. ફેયા કેતન બિપીન ગાલા	૨૪	ફરાદી	કલંબોલી-વાશી
અ.સૌ. અવનિ (મોટા લાયજાનાં હંસાબેન દેવચંદ છેડાની પુત્રી)	૪૪	—	મલાડ
સુંદરબેન વસનજી મુરજી કેનિયા	૭૫	કપાયા	જોગેશ્વરી
લક્ષ્મીચંદ ડુંગરશી ખીંચશી છેડા	૭૮	બાંભડાઈ	ડોંબિવલી

નામ	ઉંમર	ગામ	હાલે
પ્રાર્થના રાખેલ છે			
ભવાનજી ભીમશી વજપાર રાંભિયા	૮૪	ગુંદાલા	વિલે પાર્લે
ડુંગરશી વેલજી દેવન છેડા	૮૮	વાંકી	વિલે પાર્લે
અ.સૌ. ચંચળબેન તલકશી દેવજી ગાલા	૭૨	ફરાદી	બેંગલોર
દેવરાજ ધારશી કાનજી સાવલા	૭૮	મોથારા	હેંદરાબાદ
ભરત વીરજી પાલણ ગાલા	૫૮	ભોજાય	ગદગ
વસંત નાનજી કુંવરજી ગાલા	૬૫	સમાઘોઘા	મુલુંડ
જયંતીલાલ મુરજી શવરાજ શેડિયા	૭૨	લાખાપર	મલાડ
ચંચળબેન ચાંપશી શામજી દેડિયા	૮૧	ટુંડા	મલાડ
અ.સૌ. સેજલ જયંત હસમુખ છેડા	૪૭	કાંડાગરા	વિકોલી
મુકેશ કરમશી નરશી દેડિયા	૫૩	ભુજપુર	મીરા રોડ
હંસાબેન વલ્લભજી જીવરાજ દેડિયા	૭૨	બિદડા	ભાઈદર

શ્રી ક.વી.ઓ. સેવા સમાજનું બિનધંધાદારી મુખપત્ર

સ્થાપના : ૧૯૪૭

વર્ષ : ૭૬

પગદંડી

અંક : ૦૮

ડિસેમ્બર ૨૦૨૩

-: માનદ્ તંત્રીઓ :-

અશ્વિન માલદે, ચંદ્રકાન્ત નંદુ, સંજય છેડા

મુદ્રક - પ્રકાશક : શ્રી અશ્વિન પી. માલદે

પ્રકાશન સ્થળ: શ્રી ક.વી.ઓ. દે. નવી મહાજન વાડી, ૩જે માળે,
૯૯/૧૦૧, કેશવજી નાયક રોડ, મુંબઈ - ૪૦૦ ૦૦૯.

ફોન નં : ૨૩૭૧ ૪૬૭૪

www.kvoss.org. - email : pagdandi@kvoss.org

ટાઈપસેટીંગ : ધીરેન મુરજી ગાલા (કોટડા(રોહા) - ફોર્ટ)

મોબાઈલ : ૯૮૩૩૫૪૧૦૪૦

મુદ્રણ સ્થાન : મેઘાઈ કલર કાફ્ટર્સ,

૪૨, આઈડિયલ ઈન્ડ. એસ્ટેટ, સેનાપતિ બાપટ માર્ગ,
લોઅર પરેલ, મુંબઈ - ૪૦૦૦૧૩. ફોન : ૨૪૯૨ ૧૯૬૪

-: લવાજમ :-

૧૦ વર્ષ : રૂ. ૧,૦૦૦/- છૂટક નકલ : રૂ. ૧૫/-

ચેક/ડ્રાફ્ટ શ્રી ક.વી.ઓ. સેવા સમાજને નામે લખવા.

આપના ઘરે, ક.વી.ઓ. સેવા સમાજનું
માસિક મુખપત્ર પગદંડી ન આવતું હોય, તો
ઉપર આપેલ ક્યૂઆર કોડ સ્કેન કરીને
અથવા નીચે આપેલ લિંક પર ક્લિક કરી,
આજે જ આપનું લવાજમ ભરો.

cutt.ly/pagdandi

COMBAT THREATS WITH CONFIDENCE

Still relying on traditional security tools while cybercriminals adopting sophisticated attack techniques?

**Be sure with
AtmosSecure**

**Want to know more information ?
Get in Touch with us**

- +91 88790 04536
- mktgsolutions@netlabindia.com
- www.netlabindia.com

Proactive Threat Protection

Automated Threat
Containment & Elimination

Comprehensive Visibility

24*7 Security Monitoring

Powered by

n network
tech lab

Adding Values to Work

श्री क.वि.ओ. सेवा सभाज

संस्थानी विविध प्रवृत्तिओ

पुक भेंक

संखवनी स्वास्थ्य योजना

पगंडी

सांस्कृतिक कार्यक्रम

समुह लगन

स्त्री उत्सव लोन

शिक्षण लोन
कोम्प्युटर लोन

क्रिकेट, वोलीबोल
बास्केट बोल, हटबोल

रमतगमत

व्यक्तित्व विकास
वक्तृत्व स्पर्धा
OUTDOOR CAMP
MEET

रहेठाण लोन

शैक्षणिक सम्मान
विदेश सेमीनार
श्रुत-गुण-गौरव